

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ (ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ)

ครั้งที่ ๕๖

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๕

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๕๕ นาฬิกา

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ :
วันนี้มีสมาชิกร่วมการประชุม ๑๓๕
คน ครบองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าจะ
ตั้งดำเนินการประชุมทำหน้าที่ร่างรัฐ-
ธรรมนูญต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประ-
ทมนจะแจ้งต่อที่ประชุม สำหรับวันนี้
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ ญัตติขอให้สภา
ร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณา ทบทวน มติ
ของที่ได้เคย พิจารณา และลงมติไว้
แล้ว เพื่อลงมติใหม่ ซึ่งคณะกรรมการ
พิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราช-
อาณาจักรไทยเสนอ ค้างการพิจารณา
จากคราวประชุม ครั้งก่อน ขอเชิญ
คณะกรรมการ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
เข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ :
๒. มติ ๑๑.๑๒.๑ สัทธิเสนอร่างพระ-
ราชบัญญัติ ของ สมาชิก รัฐสภา มีเฉพาะ
สมาชิกแห่งสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่
ราษฎรเลือกตั้ง

ในข้อนี้คณะกรรมการ ฯ เห็น
ว่า สมาชิกแห่งสภาที่ประกอบด้วยสมา-
ชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้ง ควรมีสัทธิ
เสนอร่างพระราชบัญญัติได้ด้วย ต่อไป
นี้ขอเชิญอภิปรายได้

นายสมภพ โหตรระกิตย์
(กรรมการ พิจารณาร่าง รัฐธรรมนูญ) :
กระผม ต้องขออนุญาตมาอภิ-
ปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็น
ที่ท่านกรรมการฝ่ายข้างน้อย และท่าน
สมาชิกที่ได้กล่าวค้านไว้ สำหรับประ-

เห็นแรก คือ ประเด็น ที่ว่า การขอ ให้สภา
ทบทวนมติที่ ว่าด้วย สมาชิกสภาสูงควรจะมี
สิทธิ เสนอ ร่างกฎหมาย ได้หรือ ไม่นั้น
ท่าน กรรมการ ฝ่ายข้าง น้อยให้หยิบยก
ข้อ บังคับ นั้นมา ประกอบ การ พิจารณา
ว่าการ ทบทวน มติที่ ว่านั้น จะมีผลที่สำคัญ
อยู่ประการหนึ่ง คือจะทำให้ต้องไปแก้-
ไข ข้อความ ใน มาตราต่าง ๆ ที่ว่า ด้วย
กระบวนการ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ที่เสนอ โดยสภาสูง การที่จะต้องไปแก้-
ไข ข้อความ ใน มาตราต่าง ๆ เกี่ยวกับการ
พิจารณาร่าง พระราชบัญญัติ ที่จะเสนอ
โดยสภาสูงนั้นท่าน เห็นว่า จะไม่เป็นการ
ถูกต้องหรือชอบ ด้วยข้อบังคับ เพราะ
ท่าน สมาชิก ไม่มี โอกาสที่จะได้ ทราบว่า
ข้อความที่ คณะกรรมการจะไปกำหนด
ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมติ ถ้าสมมติว่า
จะลงมติไปว่าให้สภาสูงเสนอร่างกฎหมาย
ได้ กล่าวคือ สมาชิก จะไม่ ทราบว่า ข้อ
ความที่ กรรมการ ไปยก ร่าง นั้น จะมี
ลักษณะประการใด ท่านสมาชิกก็ไม่อาจ
จะแปรญัตติได้ ซึ่งข้อนี้ท่าน เห็นว่าการ
เสนอขอ ทบทวน มตินั้น น่าจะ ไม่ชอบ ด้วย
ข้อบังคับ ในประเด็นนี้ กระผม ได้ศึกษา
ข้อบังคับแล้วที่ รู้สึกว่า เจตนารมณ์ของข้อ

บังคับ นั้นมิได้ เป็นไป ทั้งที่ กรรมการ ฝ่าย
ฝ่ายข้าง น้อยมีความคิดเห็น ซึ่งกระผม
ขออนุญาต กราบเรียน ความคิดเห็น ของ
กระผมด้วยความเคารพว่าในการ พิจารณา
ที่ ว่า สภา จะ ทบทวน มติที่ สภา ร่าง รัฐ-
ธรรมนูญ ได้ลงมติ ไปแล้วนั้น แก้ไข
เพียงใด จะสมควร หรือ ไม่ ที่ว่า การ
พิจารณามติ นั้น จะต้อง ถูกผูกมัด หรือถูก
จำกัดความที่ จะขอให้ ทบทวน นั้นจะต้อง
เป็นมติที่ไม่มีผลไปแก้ไขข้อความ ใน มาตรา
ต่าง ๆ หรือว่าควร ที่จะให้ ทบทวน ได้
โดยไม่มี ข้อจำกัด การที่จะพิจารณาใน
ปัญหา กระผมขออนุญาตท่าน ประธาน
ที่จะขอเสนอข้อบังคับ ข้อ ๑๑๖ ซึ่ง
เป็นข้อบังคับ เกี่ยวกับการขอเสนอ ทบ-
ทวนมติ จึงขออนุญาตอ่านดังนี้ "ข้อ
๑๑๖ การ ร่าง รัฐธรรมนูญ จะ อยู่ใน
ระยะใดก็ตาม ก่อนที่จะลงมติในวาระที่
๓ คณะกรรมการแต่ละคณะอาจเสนอ
ญัตติขอ ให้สภา พิจารณา และ ลงมติ ใน
เรื่องที่ สภายังมิได้เคย พิจารณา และ ลงมติ
ไว้ หรือ ขอ ให้สภา พิจารณา ทบทวน
เรื่องที่ ได้เคย พิจารณา และ ลงมติไว้แล้ว
เพื่อลงมติใหม่ได้" เมื่อ ความ ใน ข้อ
บังคับ ข้อ ๑๑๖ มีดังนี้ ท่านประธาน

จะเห็นได้ว่า คณะกรรมาธิการแต่ละคณะอาจจะเสนอญัตติให้สภาพิจารณาและลงมติในเรื่องที่สภายังไม่ได้เคยพิจารณาและลงมติไว้ หรือขอให้สภาพิจารณา ทบทวน เรื่องที่ ได้เคย พิจารณาและลงมติไว้แล้วเพื่อลงมติใหม่ได้ เมื่อข้อบังคับเป็นเช่นนี้ ถ้าจะแปลความว่าการขอให้ ทบทวน มติ นั้น จะต้องไม่มีผลไปแก้ไขข้อความใน มาตราอื่นใดที่สมาชิก ไม่มี โอกาส จะแปร ญัตติ หรือ ได้ยังได้แล้วก็ไม่ควรจะกระทำ ถ้าหากแปลในลักษณะจำกัดเช่นนี้ ปัญหาที่จะมีว่า ในกรณี ที่สภาลงมติในเรื่องที่ยังไม่ได้เคยพิจารณาและลงมติไว้ สมมติว่า คณะกรรมาธิการ คณะหนึ่งคณะใดเห็นหลักการใหม่ที่สภายังไม่ได้เคยลงมติเลย ซึ่งอาจจะทำได้ อย่างเช่นอาจจะลงมติ อาจเสนอหลักการเกี่ยวกับเรื่องพรรคการเมือง หรือเรื่องระบบการเลือกตั้งไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภายังไม่ได้เคยลงมติเลย ข้อข้อบังคับเปิดช่อง ให้กระทำได้เช่นนี้ พิจารณา และ ลงมติ ใน เรื่อง ที่สภายังไม่ได้เคย ลงมติเลย ก็ เมื่อ เป็น เช่นนี้ เมื่อลงมติไปแล้ว ก็จำเป็น ที่จะต้อง ไปยกข้อข้อความขึ้นมาใหม่ ข้อความตนเอง

ทำน สมาชิก ก็ยังไม่ได้มี โอกาสเห็น เช่นเดียวกัน ปัญหาว่าการ ที่จะ ขอให้ลงมติ ใน เรื่อง ใหม่ ทำ ได้ หรือ ไม่ ถ้าพิจารณา ในแง่ ที่ว่า อะไร ที่สมาชิก ยังไม่ได้เห็น มา ก่อน แล้ว จะ กระทำ ไม่ได้ ฉะนั้นการ ขอให้สภาลงมติในเรื่องใหม่ก็ทำไม่ได้ ถ้าเช่นนั้นแล้ว ข้อบังคับนี้จะมีประโยชน์อะไร นี้กระผมเห็นว่าเมื่กลักษณะ ข้อบังคับ ได้เปิด ช่อง เช่นนี้แล้ว การที่ จะ นำ เหตุผล ที่ว่า จะต้อง ไป แก้ไข มาตราต่าง ๆ ใหม่ นั้นไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะไป ปิดปาก ไม่ ให้เสนอ ญัตติขอ ทบทวน หรือขอให้ลงมติในเรื่องใหม่ได้ นี่เป็น ประเด็น ที่กระผม เห็น ว่า ข้อบังคับเองก็ได้เปิด ช่อง เอาไว้เช่นเดียวกัน เพราะ ฉะนั้น ก็ เป็น ที่น่า เสียหายเหลือเกิน ถ้าหากว่า สภา ร่าง รัฐธรรมนูญ จะเพิ่มหลักการใหม่ ๆ ขึ้นไปแล้ว ซึ่งยังไม่เคยลงมติเลย แต่ทว่า จะมีผลให้ ต้อง ไป ร่าง มาตราต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้อง กับมติ ใหม่ นั้น จะกระทำไม่ได้ นี่เป็น เหตุผล ประการ หนึ่ง ซึ่ง กระผม ขอฝากกราบเรียน ด้วยความเคารพว่า ถ้า ในกรณีเช่นนี้ จะทำอย่างไร ความเห็นส่วนตัวของกระผม กระผมเห็นว่าเรื่อง

ที่จะไปแก้ไขมาตราต่าง ๆ นั้น ซึ่งจะเป็นผลจากที่สภาได้ลงมติไว้นั้น กระผมเห็นว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไรมาก เมื่อสภาได้ลงมติอย่างเช่นในกรณีที่ว่า ให้สภาสูงหรือ วุฒิสภา เสนอร่างกฎหมายได้ ก็เป็นหน้าที่กรรมาธิการที่จะไปแก้ไขความในมาตราต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมตินั้น จริงอยู่สมาชิกอาจจะไม่ได้เห็นข้อความที่ถูกแก้ไขนั้นมาก่อน แต่ท่านสมาชิกก็ยังมีโอกาสที่จะได้เห็นอีกครั้งหนึ่งเมื่อ นำร่างนั้นมาเสนอสู่สภา ถ้าท่านสมาชิก ไม่เห็นชอบด้วยในกระบวนการที่คณะกรรมาธิการแก้ไขก็อาจจะให้ความคิดเห็น แนะนำว่า ควรจะกระทำเช่นนั้นควรจะทำเช่นนั้น มาตรการในการพิจารณา ร่างกฎหมาย ควรจะกระทำอย่างนั้นแล้ว ก็มอบให้กรรมาธิการกลับไปพิจารณาใหม่ได้ นี่ก็เป็นวิถีทางหนึ่งซึ่งอาจจะกระทำได้ กระผมเห็นว่าไม่น่าจะเอากระบวนการเกี่ยวกับ การที่จะแก้ไขร่างมาตราต่าง ๆ นั้น มาเป็นอุปสรรคสกัดกั้น ที่จะไม่ให้สภาลงมติในเรื่องใหม่ ๆ หรือขอทบทวนมติที่ลงไว้แล้ว เพราะ มิฉะนั้นแล้ว กลับจะทำให้เห็นว่าระเบียบการอะไรต่าง ๆ กลับจะ

มาทำลาย หลักการ ที่สภาเห็นว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะนำไปกำหนดเอาไว้ นี่ก็เป็นเหตุผลที่กระผมขอกราบเรียนว่า ในด้านที่จะอ้างข้อบังคับมาปิดปากไม่ให้สภาได้ลงมติ ทบทวนนั้น น่าจะมีน้ำหนักน้อย เพราะถ้าหากว่าจะยึดถือข้อนี้แล้ว กระผมเกรงเหลือเกินว่าถ้าในระยะเหตุการณ์ข้างหน้าจำเป็นที่จะต้องเพิ่มหลักการในรัฐธรรมนูญใหม่ ๆ ขึ้นมาแล้วจะทำอย่างไร ก็จะเพิ่มไม่ได้ ก็จะต้องไปร่างมาตราใหม่ ๆ ขึ้น นี่เป็นเหตุผลที่กระผมเห็นว่า ควรที่จะเสนอญัตติทบทวนนี้ได้ ถึงแม้ว่าจะไปมีผลให้ต้องแก้ไขข้อความนั้นเป็นประการใดก็ตาม แต่ท่านสมาชิกก็ยังคงมีสิทธิที่จะแสดงความไม่เห็นด้วย หรือ เห็นด้วยกับร่างที่ คณะกรรมาธิการ ได้แก้ไขไปแล้ว นี่เป็นเหตุผลประการหนึ่ง อีกประเด็นหนึ่งที่ท่านได้ฝากข้อคิดเห็นไว้ก็คือข้อที่ว่า สมมติว่าสภาได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับสภาสูงให้เสนอร่างกฎหมายได้หรือร่างพระราชบัญญัติได้ ในการเสนอร่างกฎหมายก็ให้สภาสูงเสนอต่อสภาสูงก่อนแล้วไปให้สภาล่างพิจารณา ที่นี้ถ้าหากจะถือหลักการ ทั้งที่กระผมได้เคยเสนอ

ไว้ว่า เมื่อสภาสูงหรือวุฒิสภาได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยวุฒิสมาชิก แล้ว ก็ให้ส่งไปยังสภาผู้แทนพิจารณา เป็นลำดับต่อไป ถ้าสภาผู้แทนไม่เห็นด้วยในหลักการ ร่างพระราชบัญญัตินั้น ก็ตกไป ในขั้นนี้ท่านก็ชี้ให้เห็นว่าการที่ ให้สภาผู้แทนมีอำนาจเด็ดขาดในเมื่อไม่ เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกรัฐสภาสูงแล้ว ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้น ตกไป ท่านว่าน่าจะ ไม่ชอบด้วย เหตุผล เพราะเหตุที่ว่า เมื่อวุฒิสมาชิก ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถ เสนอร่างกฎหมายไปแล้วทำไม ถึงจะให้ ไป ตกเสียเล่า คุณจะ ไม่มี เหตุผล อะไร ที่สนับสนุน ในขั้นนี้ กระผมขอ กราบเรียนว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่ผ่าน การพิจารณาของวุฒิสภา กับร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทน เราก็น่าจะ ได้ ทำนึ่งถึง ความ สำคัญ ถึงระดับ ฐานะ ของ สภาทั้งสอง สภาผู้แทนนั้นประกอบด้วย สมาชิกที่ราษฎรได้เลือกตั้ง ส่วนวุฒิสมาชิก ประกอบด้วย บุคคล ที่ พระมหากษัตริย์ ทรงตั้ง เมื่อ กรณี ความเป็น มา ของ สภาสูง ประกอบด้วย บุคคล ซึ่ง เลือกตั้ง

และแต่งตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับระบอบ ประชาธิปไตย เราจึงจำเป็นต้องวาง ระดับ หรือ กำหนด ระดับ ฐานะ ของ สภา ทั้งสอง ให้แตกต่างกันเล็กน้อย และ ในทางที่เหมาะสมที่ควร ซึ่งคณะกรรมการ ธิการ ฝ่าย ข้าง มาก ได้ พิจารณา แล้ว ก็คือ จำต้องยอมรับว่า สภาผู้แทน ควร จะมี อำนาจเหนือกว่าวุฒิสภาเล็กน้อย ข้อ นี้ก็ ได้ ไป ตรวจสอบ กับ หลักการอื่น ก็ เห็นว่าเป็นการถูกต้องแล้ว กระผมขอ ยกตัวอย่างอย่างในกรณีที่สภาผู้แทนหรือ รัฐสภาหรือวุฒิสภาได้เห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติฉบับใด ฉบับหนึ่ง ได้นำ ขึ้นทูลเกล้า ฯ องค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ถ้า หากว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนั้น ไม่ลงพระปรมาภิไธยส่งกลับคืนมายังสภา สภาจะต้องพิจารณากันอีกครั้งหนึ่ง ถ้ายืนยันขึ้นไปว่า เห็นว่าควร จะประกาศใช้ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ยังไม่ทรงลง พระปรมาภิไธย ในกรณีเช่นนี้รัฐธรรมนูญของเราก็บัญญัติว่าให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้น ไปประกาศใช้โดยไม่ต้องมีการ

LIART

ลงพระปรมาภิไธย นี่หลักการนักแสดงให้เห็นแล้วว่ายึดถือหลักของผู้แทนประชาชน ผู้แทนปวงชนเป็นใหญ่ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วในคำรับรองลงมาเปรียบเทียบในระหว่างวุฒิสภากับสภาผู้แทนก็ไม่ว่าจะเป็นที่หน้ารังเกียจ หรือไม่เหมาะสมด้วยประการใด ถ้าจะให้วุฒิสภานั้นมีอำนาจน้อยกว่าสภาผู้แทนในบางประการ คณะกรรมาธิการก็ได้คำนึงถึงข้อนี้จึงได้ลดหลั่นอำนาจของวุฒิสภาให้เป็นรองลงไปจากสภาผู้แทน อีกประเด็นหนึ่งที่ท่านได้ฝากข้อคิดเห็นไว้ว่า ถ้าหากว่าจะไม่ใช่หลักให้ สภาผู้แทนใช้อำนาจไม่เห็นด้วยและทำให้มีผลให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป กล่าวคือว่าให้ยับยั้งไว้ได้หนึ่งปี ท่านก็บอกว่า จะมีกฎหมาย ๓ ประเภท ประเภทที่ ๑ วุฒิสภากับสภาผู้แทนเห็นชอบด้วย เป็นกฎหมายที่เห็นชอบทั้งสองฝ่าย กฎหมายอีกประเภทหนึ่ง สภาผู้แทนยับยั้งกฎหมายที่วุฒิสภาไม่เห็นด้วย แล้วอีกประเภทหนึ่งวุฒิสภายับยั้งกฎหมายที่ผู้แทนไม่เห็นด้วย เป็น ๓ ประเภท เรื่องประเภทกฎหมายนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นเช่นนั้นก็น่าจะเป็นข้อที่มาขัดข้องหรือเป็นอุปสรรคในหลักการอันนี้ เพราะเหตุที่

ว่าความสำคัญ ของ กฎหมาย จะบังคับใช้แก่ประชาชนนั้น ต้องอาศัยเสียงข้างมาก เมื่อเสียงข้างมากมีความประสงค์อย่างใด ก็ควรจะเป็นเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย กฎหมายจะประกาศใช้ได้ต้องเป็นเสียงข้างมากทั้งสิ้น ไม่ควรจะคำนึงว่าฝ่ายนั้นมีการยับยั้ง ฝ่ายนั้นมีการยับยั้ง นี่เป็นเหตุผลของกระผม ซึ่งกระผมขอกราบเรียนเกี่ยวกับข้อคิดเห็นที่ท่านกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยได้กล่าวไว้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามสำหรับกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ โดย วุฒิสมาชิกนั้น กระผมได้กราบเรียนแล้วว่ากรรมาธิการก็ได้พิจารณาแล้วหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดก็คือกำหนดให้วุฒิสภามีฐานะรองจากสภาผู้แทนเล็กน้อย กฎหมายวุฒิสภานั้นถ้าสภาผู้แทนไม่เห็นชอบด้วยแล้วก็ตกไปอย่างเด็ดขาด ไม่ใช่ยับยั้ง แต่ถ้าหากเป็นกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนแล้ววุฒิสภาได้แต่เพียงยับยั้งเท่านั้น อันที่กรรมาธิการก็เห็นว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปกครองของประเทศไทย ทั้งนี้ยังมีประเด็นอีกข้อหนึ่งซึ่งพาดพิงมาถึงกระผม ซึ่งท่านสมาชิกที่

ไม่เห็นด้วยกับญัตตินั้นจนสุดท้ายได้กล่าว
เอาไว้ ซึ่งกระผมขอประทานอนุญาตออก
นามคือคุณเล็ก จุดเน้นหนึ่งที่ท่านได้กล่าว
คัดค้านกระผมด้วยโรหารสำนวนอยู่หลาย
ประการด้วยกัน ที่สำคัญประการแรกที่
ท่านเย้ยอย่างก็ขอบอกว่ามติของสภาได้ลง
ไว้แล้วว่า ให้สมาชิกซึ่งประกอบด้วยบุคคล
ที่ราษฎรเลือกตั้งนั้นเสนอร่างกฎหมายให้
ในข้อนี้ก็ไม่ปรากฏว่ากระผมได้กล่าวทัก-
ท้วงแต่ประการใด ข้อความอภิปรายของ
ท่านก็คล้าย ๆ กับว่าทำไมถึงจะมาเสนอ
ใหม่ ในตอนนั้นผู้ค่อนข้างจะเป็นการที่
ไม่แน่นอนในความคิดเห็น ในเรื่อง
เหตุผลที่กระผมสนับสนุนและเสนอข้อนี้
ขึ้นมา กระผมก็ขอยกประทาน กราบ
เรียนถึง เหตุผล ของ กระผม ว่า กระผมได้
เคยพูดไว้หลายครั้งแล้วในขณะที่พิจารณา
ถึงหลักการที่คณะกรรมาธิการจัดระเบียบ
วาระได้เสนอคือสภาว่า กระผมได้เคยพูด
แล้วกระผมไม่เห็นด้วยกับวิธีการที่กรรมา-
ธิการระเบียบวาระได้เสนอประเด็นหัวข้อ
มาแต่ละคราว ๆ โดยไม่ เสนอ หลักการ
หรือแก่น ของสถาบันต่าง ๆ เสียให้แน่-
นอนก่อนอย่างเช่นในเรื่องวุฒิสภาเป็น-
ต้นจะให้สภาสองสภา ทำไมไม่เสนอว่า

สภาสองสภานั้นจะยึดหลักการอะไร จะให้
สภาสูง เป็นสภา ที่ปรึกษาหรือจะให้เป็น
สภาที่มีอำนาจเท่ากับสภาล่าง หลักการนี้
ก็ไม่ได้เสนอมาก่อน กลับไปเสนอว่าจะ
ให้เสนอร่างกฎหมายได้หรือไม่ จะให้
ทำอย่างนั้นได้หรือไม่ ซึ่งกระผมได้เคย
อุปมาอุปไมยไว้แล้วว่าเมื่อเรายังไม่รู้ว่าจะ
จะสร้างบ้านหรือสร้างโกดังเก็บของ แต่
เสนอว่าจะให้หน้าต่าขนาดไหน ประตุ
ขนาดไหน จะทำด้วยไม้ จะทำด้วย
เหล็ก เป็นคร่าว ๆ เช่นนี้สมาชิกวินิจฉัย
ยาก ที่เมื่อได้ลงมติในหลักการต่าง ๆ
ที่กรรมาธิการจัดระเบียบวาระ ครบถ้วน
แล้ว กรรมาธิการยกร่างก็ไปยกร่างขึ้นมา
เมื่อยกร่างขึ้นมาแล้วกระผมก็มองเห็นว่า
อีกรูปร่างทั้งหมดที่เสนอมานั้นแทบพร่อง
อย่างไร เมื่อบกพร่องอย่างไรแล้วความ
คิดเห็นที่จะแก้ไขก็เกิดขึ้น ๆ เมื่อได้เห็น
ว่าโครงสร้างของรัฐธรรมนุญเรานั้น ได้
สมบูรณ์แล้วมีลักษณะอย่างไร นี่เองที่
เป็นเหตุให้จิตใจ กระผมมา สนับสนุนใน
หลักการที่ขอทบทวนมติ ประการที่สำคัญ
จุดที่ทำให้กระผมสงสัยและไม่เห็นด้วย ก็
คือว่าให้วุฒิสภานั้นเข้าไปลงมติ กับสภาผู้-
แทนเขาได้ด้วย ซึ่งกระผมได้กราบเรียน

ท่านประธานสภาแล้วว่า พฤติการณ์ที่ -
 นองนี้ ไม่เคยมีใน ประเทศไทยเลย และก็
 ไม่มีแม้แต่ในโลกก็ไม่มี ที่สภาผู้แทน
 ขอเปิดอภิปรายแต่ลำพังของเขา วุฒิสภา
 กลับขอเข้าไปนั่งร่วม ไปทานเขาไว้ด้วย
 ยกมือด้วย ทั้งที่ตัว ไม่ได้ ขอเปิดอภิปราย
 เลย ในเรื่องนี้กระผมก็รู้สึกว่ประหลาด
 เหตุเกิดทำไมถึงมีวิธีการเช่นนี้ได้ เมื่อ
 มีวิธีการ เช่นนี้ กระผม ก็มาตรวจดูว่าเข้า
 กับหลักเกณฑ์อะไร จะถือว่า วุฒิสภา เป็น
 สภา พิเศษ เช่น นั้น หรือ เป็น สภา ที่
 ปรึกษา เช่น นั้น หรือ เมื่อ เป็น สภา ที่
 ปรึกษานี้ ทำไม่ ถึงจะ ยกมือ ลงมติ
 ร่วมกับสภาผู้แทนที่เขาจะควบคุมรัฐบาล
 ได้ด้วยเล่า ในเมื่อฝ่ายสภาผู้แทนเป็นผู้ขอ
 เปิดอภิปรายลงชื่อกันทั้งนั้น วุฒิสภา ก็
 ไม่มีสิทธิลงชื่อ แต่เมื่อเขาลงชื่อเรียบร้อยแล้ว
 แล้ว กลับไปนั่งประชุมร่วมกับเขา อาจจะ
 ยกมือหรือลงมติไปในทางที่ไว้ใจรัฐบาล
 ก็ได้ ไม่ไว้ใจรัฐบาลก็ได้ ซึ่งลักษณะ
 เช่นนี้ไม่ใช่สภาที่ปรึกษา ไม่ใช่ฐานะ
 ของสภาสูงที่จะเป็น สภา ที่ ปรึกษา อะไร
 เลย กระผม กลับ เห็น ว่า เป็น ลักษณะ ที่
 คาบลู่คาบดอก จะเป็น สภา ที่มีอำนาจ
 เท่ากันกับสภาผู้แทนสภาล่างก็ไม่เชิง ด้วย

เหตุนี้ กระผม จึง เห็น ว่า เมื่อ วุฒิสภา ซึ่ง
 กระผม ธิการยกวาง ให้ ความสำคัญ ไป ถึง
 กับเป็น หลักประกัน เป็น กันชน ของ รั-
 ฐบาลแล้ว ก็ ทำ ไม่ เล่า กับ การ ที่จะ เปิด โอกาส
 เปิดช่อง ให้ วุฒิสมาชิก เสนอ ร่าง กฎหมาย
 ได้ นี่ ก็ ไม่น่า จะ ชัด กัน เลย ซึ่ง ท่าน
 สมาชิก ฝ่ายค้าน ก็ บอก ว่า เปรียบเทียบกัน
 ไม่ได้ กระผม ไม่ได้ เปรียบเทียบ กระผม
 พิจารณา ว่า เมื่อ ลักษณะ การ ของ วุฒิสภา
 กระทำ ได้ ถึง ปาน นั้น แล้ว ก็ ทำ ไม่ เล่า การ ที่จะ
 เปิดช่อง ให้ วุฒิสภา นั้น เสนอ ร่าง กฎหมาย
 ได้ เสียหาย อะไร เพราะ การ เสนอ ร่าง-
 กฎหมาย นั้น เป็นการ แสดง ความ คิด เห็น
 ว่า กฎหมาย นั้น ควร จะมี ขึ้น ใน ประเทศไทย
 แต่ กฎหมาย จะมี หรือ ไม่ ก็ ย่อม จะ สิ้น สุด แล้ว
 แต่ จำนวน เสียง ข้าง มาก ของ สมาชิก สภา
 ทั้ง สอง นี้ เป็น เหตุผล ที่ กระผม ถึง ได้
 สนับสนุน หลักการ เช่น ว่า นี้ ไม่ใช่ จะ
 เปลี่ยนใจ หรือ ว่า มีความ คิด เห็น อย่าง หนึ่ง
 แล้ว ไม่ เห็น อีก อย่าง หนึ่ง ท่าน สมาชิก
 อาจจะ สงสัย ถ้า ว่า เมื่อ การ ที่ ให้ วุฒิสภา ไป
 ไว้วางใจ ไม่ใช่ ของ ตี แล้ว ทำ ไม่ กระผม ถึง
 ไม่ ขอ คัดค้าน ขอ แปร ญัตติ กระผม เห็น
 ว่า การ ที่ จะ แก้ ข้อ บก พร้อง นั้น ทำ ได้
 หลาย ประการ ก็ เมื่อ ส่วน ข้าง มาก เห็น พ้อง

ว่าอันนี้มีประโยชน์ กระผมเห็นว่าควร
จะเพิ่ม ประโยชน์ อย่างอื่น ไม่ใช่ เป็น
ลักษณะ ที่ว่า เมื่อมีประโยชน์ อย่างนี้แล้ว
ไม่สมควร ควรจะไปตัดเสีย กระผมไม่
รักทำนองนั้น สำหรับในกรณีนี้ กระผม
รักว่าเมื่อมีประโยชน์ อย่างนั้นแล้ว ถ้า
จะมีประโยชน์ อย่างอื่น ที่ให้วุฒิสมาชิกทำได้
แล้ว และกระผมได้คิดไตร่ตรองแล้ว ก็
ไม่เห็นเสียหายอะไร ถึงได้สนับสนุน ที่
ในประเด็นต่อมา ท่านก็ได้กล่าวได้แสดง
ถึงความรู้สึกเกี่ยวกับฐานะสภาของการ
เป็นวุฒิสมาชิกว่า เป็นผู้ที่จะต้องตั้งตัว
เป็นกลาง ดำรงไว้ซึ่งความสงบ ทำตัว
ให้เสถียร ต้องรักษาหน้าตาชื่อเสียง
ก็ไม่ควร ที่จะไปเสนอร่างกฎหมาย ได้
เพราะ ถ้าหากเสนอร่างกฎหมาย ไปแล้ว
สภาผู้แทนไม่เห็นด้วย ตกไป ท่านก็ใช้
คำว่า จะเอาหน้าไปทิ้งไว้ที่ไหน อันนี้ก็เป็น
เหตุผลที่กระผมก็ยอมรับว่า ในความ
รู้สึกก็เป็นเหตุผลที่น่ารับฟัง เหมาะ
สำหรับ ที่จะ พิจารณา สำหรับ บุคคล ที่จะ
เป็นวุฒิสมาชิก แต่กระผมมีความคิดเห็น
ไปอีกอย่างหนึ่ง ไม่ใช่คิดเห็นในลักษณะ
ที่ว่า วุฒิสมาชิก จะต้องเป็นผู้สงบ เสถียร
จะต้อง พยายาม รักษาหน้า ไว้ กระผม

เห็นว่าการเป็นสมาชิกของวุฒิสภา นั้น ซึ่ง
เป็นสถาบัน สูงสุด ของประเทศ ได้รับ
มอบหมายจากองค์ พระประมุข ของรัฐให้
มาทำหน้าที่นั้น กระผม ถือว่าหน้าที่ที่
ปฏิบัติ ใน สภานั้น ท่านสมาชิกก็คง จะ
ทราบแล้วว่า หน้าที่ที่ปฏิบัติในสภา คือ
หน้าที่อะไร ก็คือหน้าที่พูดเท่านั้นเอง
Parliament ก็แปลหมายความว่ามาพูด
กระผมไปประชุมสหภาพรัฐสภาที่ประเทศ
แคนาดา ผู้ว่า การ มลรัฐ ก็เน้น คำว่า
สมาชิกรัฐสภาก็มีหน้าที่สำคัญ คือการพูด
เมื่อมีการพูด กระผมเห็นว่า การที่จะเปิด
ช่อง ให้วุฒิสมาชิกเสนอ ร่างกฎหมาย ได้
นั้น เป็นข้อดี กระผมคิดอยู่อย่างหนึ่ง
ว่า ในความเห็นส่วนตัว ของ กระผม นั้น
กระผมพอใจที่จะได้เห็น บุคคล ที่มีวิญญู
คุณวุฒิ ได้แสดงความคิดเห็นออกมาและ
ควรสนับสนุน ให้ท่าน ได้ แสดงความคิด
เห็นออกมาให้มากยิ่งขึ้น เพราะกระผม
เชื่อว่า ก่อนที่ท่าน จะแสดงความคิดเห็น
อะไรขึ้นมา นั้น ท่านจะต้องได้คิด ท่าน
จะต้องแสดงออกมาด้วยความรับผิดชอบ
เมื่อแสดงออกมาแล้วนี้ เราจะได้เห็นถึง
ความคิดเห็น ของ บุคคลอื่น ไปในตัว ว่า
มีความคิดเห็นอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่

LIART

เห็นด้วย ลักษณะท่าที จิตใจของบุคคล
ในวัยนั้น ในขณะนั้นเป็นอย่างไร กระผม
ถือว่าเหล่านี้มีประโยชน์ในการบริหาร
ในการปกครองประเทศ เป็นประโยชน์
แก่ตัวอย่าง แก่อนุชนที่จะมองดูว่า
ผู้ใหญ่ของประเทศไทยเรานั้นมีความ
คิดเห็นอย่างไร แต่ตรงกันข้าม ถ้า
พยายามไปสกัดกั้นโดยกล่าวว่า ถ้าเสนอ
ร่างกฎหมายไปแล้ว ถ้าสภาผู้แทนฯไม่
เห็นด้วยจะเอาหน้าไปไว้ที่ไหน กระผม
คิดว่าในกรณีเช่นนั้น ไม่น่าจะมาคำนึงถึง
เพราะเหตุที่ว่า ถ้าหากเราจะถือว่าเป็น
ผู้ใหญ่แล้ว ทำอะไรเด็กจะดูถูกได้ กระผม
เห็นว่า ไม่เป็น ประโยชน์ เด็กจะศึกษา
ความคิดเห็นของผู้ใหญ่ไม่ได้เลย เพราะ
ฉะนั้น กระผมจึงเห็นว่า เมื่อหน้าที่เป็น
วุฒิสมาชิกแล้ว หน้าที่คือพูด ก็ทำไม่แล้ว
เมื่อการแสดงความคิดเห็น เราได้เสนอ
เราได้คิดไตร่ตรองรอบคอบแล้ว เมื่อ
บุคคลไม่เห็นด้วย เขาอาจจะมึนเหตุผลของ
การไม่เห็นด้วยมากกว่า หรืออย่างน้อย
ก็เป็น เรื่อง ของเสียง ส่วนข้างมาก ซึ่ง
กระผมคิดว่าไม่น่าจะเป็นข้อวิตกกังวลแต่
ประการใด กระผม ขอกราบเรียน ข้อ
ความคิดเห็นของกระผมเพียงเท่านั้น.

พลโท อัมพร อินตีกาณนท์
(กรรมการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญ):

กระผมขอรับความเห็น ของ กรรมการ
เพื่อนของกระผมเมื่อกัน ที่บอกว่าสมาชิก
สภาทำหน้าที่ชนมาพูด กระผม ก็เลยต้อง
มาพูด กระผมเผชิญเป็นกรรมการฝ่าย
ข้างน้อยที่มีความเห็นว่า วุฒิสมาชิกไม่
ควรจะไปเสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อ
แข่งขันกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ
ผู้ที่เขาเลือกตั้งมาความเห็นที่เราได้อภิปราย
กันในคณะกรรมการพิจารณา ร่างรัฐ-
ธรรมนูญนั้น ก็ได้ว่ากันทุกแง่ทุกมุมละเอียด
ลออตั้งที่สภาได้ฟังกรรมการหลายท่าน
ได้อภิปรายมาแล้ว ทั้งฝ่ายที่เป็นความ
เห็นข้างมากที่สนับสนุนและฝ่ายข้างน้อย
ที่มีความเห็นแย้ง อันนั้นก็แสดงให้เห็นว่า
ที่เราถูกกล่าวหาว่า ประเทศไทย เวลานี้
ไม่ใช่ประชาธิปไตย ทำอะไรไม่ได้ไม่มี
ความคิดเห็นโดยอิสระหรือไม่มีใคร กล้า
ออกความคิดเห็น อันนั้นก็เป็นที่แสดง
ว่าเราได้โต้เถียงกันมาทั้งใน กรรมการ
และในสภานี้พอสมควร กระผมไม่ อยาก
จะทำให้สภานี้ต้องเสียเวลา ในการ ที่ฟัง
อภิปรายซ้ำซาก กระผมจึงขอกกล่าวแต่
เพียงรวบรวมว่า เจตนารมณ์ของการที่เรา

LIART

มีสภาสองสภาคือสภาผู้แทนราษฎรที่ราษฎรเขาเลือกตั้งมาเป็นอย่างไร แล้วก็วุฒิสภาที่ประกอบด้วย สมาชิก ที่ได้รับ การแต่งตั้งหรือได้รับ พระบรมราชโองการ แต่งตั้งนั้นเป็นอย่างไร เพื่อนสมาชิกผู้หนึ่งที่ท่านได้อภิปรายเมื่อวันพฤหัสบดีก่อนนั้น ท่านก็ได้นั้นไว้แล้วว่าเจตนา- รมณ์หรือที่มาของ สภา นั้น แตกต่าง กัน เพราะฉะนั้นเมื่อแตกต่างกันแล้วก็ไม่ควรจะทำอะไรเหมือนกัน เพราะว่าควรจะมีหน้าที่คนละอย่าง ในหัวข้อที่กรรมการระเบียบวาระได้เสนอไว้และ สภา นั้น ได้พิจารณาโดยที่วัน โดยมีการอภิปรายโต้เถียงกันแล้วก็เห็นว่าวุฒิสภาควรจะ มีนสภายับยัง แล้วยังกำหนดว่ายังไม่มีเขตขาดเสียด้วย ไม่ใช่ยังโดย ขัดขาด เพราะฉะนั้นกรรมาธิการ ร่างรัฐธรรมนูญ จึงได้ยก ร่าง ขึ้น ตามมติของสภาโดยเห็นว่าวุฒิสภา ควร จะ มีนสภายับยัง เราก็ได้ยกร่างเสนอขึ้นมา ในรูปที่ท่านสมาชิกทั้งหลายได้มีอยู่แล้ว คือได้ผ่านไปแล้ว ครั้นเรามาหารือ กับเอาสภายับยังหรือวุฒิสภา นั้น มา ทำหน้าที่ อย่างเดียวกับ สภาผู้แทนราษฎร มติว่าสภาเห็นชอบด้วย เราก็จะต้อง ไปยกร่าง รัฐธรรมนูญ นั้น ขึ้น ใหม่

เพราะว่าถ้ามาตราเดียวกันไม่ได้ เกี่ยวพันกันหลายมาตรา เพราะว่าในหมวดที่เกี่ยวกับรัฐสภานั้นก็แยกเป็นสภาผู้แทน- ราษฎร วุฒิสภา แล้วรัฐสภาซึ่งสอง สภาทำงานร่วมกัน ถ้าหากว่ามีมติใหม่เป็น เช่นนี้เราอาจจะต้องแก้ร่าง รัฐธรรมนูญ อัน นั้น ใหม่ ซึ่ง ประกอบด้วย หลายสิบบ มาตรา แล้วอาจจะเกี่ยวโยงไปหมวดอื่นๆ อีกด้วย เราถูกวิพากษ์วิจารณ์มาแล้วหลาย คำว่าเราวาง รัฐธรรมนูญ นั้น เกิน สม- ภาร ซึ่งเมื่อคืนเพื่อบุคลากรได้คุยโทรศัพท์ ๖ ๗ รองนายกรัฐมนตรีและท่านรัฐ- มন্ত্রীว่าการกระทรวงมหาดไทยท่านก็ได้ให้คำชี้แจงไปแล้วว่าสภาทำหน้าที่สอง อย่าง คือทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญและ ทำหน้าที่นิติบัญญัติด้วย ไม่ใช่เอาเวลา ทั้งหมดที่ตั้งสภาวางรัฐธรรมนูญ นั้น มา ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญอย่างเดียว เพราะ- ฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าถ้าหากว่าเรามีมติ ใหม่กลับไปเช่นนั้น ข้อวิจารณ์ข้อที่ กล่าวขวัญว่าเราทำรัฐธรรมนูญล่าช้าก็ คงจะเกิดขึ้นมาอีก เวลานี้ก็อยู่ข้างแล้ว บัญญัติที่เราจะรอดักหรือบ้านเราก็คือเป็น โครงร่างอยู่แล้วเพียงแต่เราจะมาตบ แต่ง ทาสีติด ประตุนำต่างหรือเอา

เฟอร์นีเจอร์มาใส่กลับ ไปสร้างใหม่หรือ
 เกือบจะสร้างใหม่ นั่น จะกินเวลาสักแค
 ้ไหน แล้วจะสิ้นเปลืองแล้วจะถูกวิพากษ์
 วิจารณ์อย่างไร กระผมคิดว่าท่านสมาชิก
 สภาผู้มิเกียรติก็คงจะพิจารณาได้และ เข้า
 ใจได้ก็แล้วเมื่อเราเห็นว่าเจตนาารมณ์ของ
 สภาทั้งสองไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้น
 กระผมจึงคิดว่าที่สภาได้ลงมติไปในหัว
 ข้อมติที่กรรมวิธีการ ระเบียบ วรรณะ
 ขึ้นมา ก็เป็นอันถูกต้องว่า ควร จะ ทำ
 หน้าที่คนละอย่าง แต่ถ้าสมมติว่าเราถึ
 ่ว่าสภา สภาผู้แทนราษฎรก็เป็นสภา
 วุฒิสภาก็เป็นสภา ประกอบด้วยสมาชิก
 ที่มีคุณวุฒิสูงส่งเช่นนี้ แล้ว ควร จะ ทำ
 หน้าที่เหมือนกันได้ ก็จะมีปัญหาขึ้น
 อีกหลายปัญหา ซึ่งเราควรจะต้อง กระจ
 ะผสมชกตัวอย่างเช่นเวลาน้ำ ราชการ ก็มี
 กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ หลาย
 อย่าง เช่นอย่างข้าราชการพลเรือนก็มี
 พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการ
 พลเรือน ข้าราชการทหารก็มี ข้าราชการ
 การตำรวจก็มี ข้าราชการตุลาการก็มี
 ข้าราชการครู ก็มีข้าราชการอัยการก็มี แต่
 ทั้งหมดก็เป็นข้าราชการด้วยกันทั้งนั้น มี
 คุณวุฒิด้วยกันแต่จะทำหน้าที่คนละฝ่าย ถ้า
 เราสมมติถือว่าข้าราชการด้วยกันแล้วมาทำ

หน้าที่เหมือนกันทำการแทนกันได้ คงจะ
 สนุกพิลึก ตัวอย่างที่กระผมจะยกขึ้นมา
 บอกความคืดเรื่องหนึ่ง เราก็บอกเอา
 พวกทหารกับพวกครู ไปตัดสิ้นความแทน
 ตุลาการ เอาไปตัดสิ้นความแทนเสียเป็น
 ข้าราชการเหมือนกัน นี่ ควร จะ มอบ
 หน้าที่ให้ทำเหมือนกัน จะดี ไหม ครับ
 กระผมเข้าใจว่าคงจะไม่ดีแน่ หรือสมมติ
 อกอย่างหนึ่งเวลานั้นเหตุการณ์โจรผู้ร้าย
 หรืออะไรก็แล้วแต่ทางภาคอีสาน ภาคใต้
 เราถือว่าข้าราชการเหมือนกัน เราก็บอก
 ว่าตุลาการทั้งหลายอยู่ที่ศาลต่าง ๆ ไป
 จับผู้ร้ายไปปราบปราม พวกก่อการร้าย
 คูชก็จะไต่ผลใหม่ ก็คงจะไม่ไต่ผลหรือ
 ไม่ไต่ผลดี เพราะเหตุที่ว่าเรากำหนด
 หน้าที่แต่ละฝ่าย แต่ละสายงานให้ทำ
 หน้าที่ของเขาแล้ว เขาก็มีความชำนาญ
 ชำนาญและ มุ่งที่จะ ทำ หน้าที่ ของ เขา ที่
 กำหนดไว้ให้ดีที่สุด แต่ ถ้า เรา มา ทำ
 ปะปนกันอย่างนั้นแล้วก็จะเกิดแกงจับจ่าย
 ขึ้นมา ซึ่งจะว่าดีหรือไม่ก็สุดแต่ผู้ที่มี
 ความนิยมชมชอบ แต่กระผมคิดว่าถ้า
 เราบริโศกแกงจับจ่ายทุกมอ ๆ ก็เห็นจะ
 ไม่ดีแน่ ก็คงจะไม่ชอบ คงเกิดความ
 เชื่อหน่ายกันขึ้นมา และกระผมคิดว่าถ้า

ระบบเช่นนั้นเกิดขึ้นแล้ว ความสับสนอลหม่าน ความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของประเทศก็คงมีไม่ได้ อันนี้กระผมอาจจะชักตัวอย่างไกลไปหน่อย แต่ว่าเป็นเครื่องประกอบข้อพิจารณาของท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย กรรมการฝ่ายข้างน้อย หรือขอ ประธาน โฆษกท่าน รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมท่าน พูดถึงว่าถ้าเผื่อว่ามีหลักการให้สมาชิกวุฒิสภา เสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นมาได้แล้ว ก็เกิดไปขัดกับสมาชิกผู้แทนหรือว่าจะเกิดได้รับความเห็นชอบหรืออะไรก็แล้วแต่ จะทำให้เกิดมีระบบกฎหมายที่ออกใช้ในประเทศไทย ๓ อย่าง ท่านสมาชิกผู้มีความเห็นว่าควรจะให้เสนอได้ ท่านก็แก้ไปไม่ได้ แต่กระผมคิดว่า ความคิดเห็นของท่านนั้นก็อาจจะยังไม่ตรง หรือไม่ถูกต้อง เพราะว่า การที่เราจะสร้างระบบให้กฎหมายออกมา ๓ ชนิด นี้ก็ทำให้ความรู้สึกของ ประชาชนพลเมืองหรือกลาย นอกที่เขา ได้เห็นกฎหมายนี้ ก็เห็นความขัดแย้ง ระหว่างสถาบันต่างๆ ของสภาชนว่า เออ ประเทศเราคง รัฐธรรมนูญขึ้นมาให้มีสถาบันขึ้นมา แทนที่จะปรองดองกันก็

กลับเกิดความขัดแย้งกันขึ้น เรื่องหน้าเรื่องตาที่จะเสียหาย เสียตาเสียแกวตานั้น กระผมคิดว่า เป็นเรื่อง เล็กอย่าง ที่ท่านกรรมการท่านกล่าวเมื่อก่อนก็เป็นเรื่องเล็ก ถ้าสิ่งใดที่เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง เราก็เสียสละกันได้ เสียหน้าเสียหายหรือเสียชีวิตเราก็เคยยอมกันมา เราเคยเสียสละกันมา เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ว่าการที่เราจะสร้างระบบให้มีการ ออกกฎหมาย ได้ ๓—๔ อย่าง ออกไปทั้ง ๆ ที่เกิดความขัดแย้งกัน ไม่แต่ประชาชนพลเมืองในประเทศไทยเขาจะเกิดมีความรู้สึกอย่างไร เวลาในโลกเราเสกกลงไปแล้ว การคมนาคม การศึกษา การติดต่อระหว่างนานาชาติก็มีอยู่อย่างใกล้ชิด และก็มักเป็นอันมาก เช่นอย่างพระภิกษุญวนอดข้าวอย่างนั้น คนในเมืองไทยหรือคน ทั่วโลกก็รู้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่า สภาของเราหรือกฎหมายของเรา ออกไปโดยลักษณะการขัดแย้งหรือไม่ขัดแย้ง ๓ ประการเช่นนี้ คนต่างประเทศหรือเพื่อนสมาชิกสหภาพรัฐสภาของโลก หรือสหภาพรัฐสภาใหม่ที่เราเข้าไป join เขาทางเอเชียแปซิฟิกนั้นเขาจะรู้สึกอย่างไร ก็คงเป็นเรื่องขบขัน

ไม่มากนักน้อยแต่พูดในส่วนรวมแล้วก็อาจ
 จะเสียเกียรติของสภา หรือ ของ ประเทศ-
 ไทยอยู่เป็นอันมากที่เราเกิดมี ระ บบ เช่น
 นั้น กระผมได้เรียนไปแล้วว่าถ้าเราตกลงกันที่จะ ให้ มี บทบัญญัติ เกี่ยวกับ วุฒิสมาชิกเสนอร่าง พระราช บัญญัติ ได้และ
 จะออกมาในรูปไหนก็ตามแต่ที่รับ และ
 กระผมได้เรียน ไป แล้วว่า ใน ระ บบ
 ข้าราชการของเราที่แบ่งแยกหน้าที่มา
 ถ้าเราเกิดให้กันนั้นไป ทำอย่างนั้น คนนั้นมา
 ทำอย่างนั้น สับสนปนเป่จับฉ่ายกัน
 หมกเรื่องก็จะยุ่ง สมมติว่าเราเกิดลงมติ
 ว่าให้วุฒิสภา เสนอ ร่าง พระ ราช บัญญัติ
 ได้ก็จะเกิดอะไรขึ้น อย่าง ที่ ได้ มี สมาชิก
 หลายท่านอภิปรายมาแล้ว ร่างของสภาผู้
 แทนขึ้นมาถึงวุฒิสภายิ่ง พอร่างของ
 วุฒิสภาส่งไปสภาผู้แทน ก็ยัง เสีย บ้าง
 หรือว่าให้ตกไปเสีย อย่างที่ท่านกรรมา-
 ธิการผู้มีความเห็นได้กล่าวเมื่อกัน ตก ไป
 เสียบ้าง ที่นั้นจะมีอะไรขึ้นมา กระผมก็
 คิดว่าท่านทั้งหลายก็คงผ่านชีวิต เต็มชีวิต
 นั้นเรียนมาแล้ว ก็คือการชักเย่อ ชักเย่อ
 กันไปชักเย่อ กัน มา ระหว่าง วุฒิสภา กับ
 สภาผู้แทนราษฎรจะดีไหมครับ ร่างรัฐ-
 ธรรมนูญฉบับนี้ที่เราว่ากันว่าเราจะ ร่าง
 กันให้ดีที่สุด แล้วเราจะให้เป็นประชา-

ธิปไตยแบบไทย เหมาะสมกับการดำรง
 ชีวิตเหมาะสมกับความ ต้องการของประ-
 ชาชนคนไทย แต่เรากลับไปบรรจุบท
 บัญญัติหรือหลักการให้ชักเย่อกันเองคง
 ไม่ต้องการแน่ แล้วก็จะเป็นที่ขบขันคงจะ
 เป็นที่เยาะเย้ยของคนอื่น ๆ ของประชา-
 ชนพลเมืองทั่วไป กระผมคิดว่าการกระ-
 ทำเช่นนี้ท่านสมาชิกผู้มีความเกียรติและมีความ
 รู้ก็คงจะได้พิจารณาแล้วว่าสมควร หรือ
 ไม่ประการใด กระผมได้กล่าวไว้แล้วว่า
 กระผมจะไม่รบกวนเวลาของท่านสมาชิก
 มากนัก เพราะฉะนั้นกระผมจะขอไปถึง
 ข้อสุดท้ายที่กระผมจะได้เสนอให้พิจารณา
 ก็คือว่าข้อมติอันนี้เราได้พิจารณากันนาน
 แล้วและตกลงมติไปแล้ว ได้สร้างขึ้นมา
 เรียบร้อยแล้ว เรามาทบทวนกันอีก ที่
 จริงก็เป็นสิทธิที่เราควรจะทำได้ แล้ว
 เราก็ได้ผ่านมติอันที่ ๑ ไปแล้ว ว่าเราเห็น
 ด้วยในเรื่องการกำหนด พัน ความ รู้ หรือ
 วุฒิสภาการศึกษาของผู้ที่มีสิทธิ ในการ ออก
 เสียงเลือกตงนั้นยังไม่สมควร ควรจะแก้-
 ไขทรงนักเพราะเหตุว่าเมื่อปรากฏข้อเท็จ-
 จริงขึ้นใหม่ว่าการที่จะ บรรจุ ไว้ ใน รัฐ-
 ธรรมนูญ เช่น นั้น จะ สร้างความลำบาก
 หรือความยากหรือความ ไม่เป็นที่เรียบ-
 ร้อยให้แก่การเลือกตั้ง เพราะเราไม่มี

ทะเบียนที่แน่นอน ทะเบียนการศึกษา
อะไรต่าง ๆ เหล่านี้เราจะต้องทำกันขึ้น
ใหม่ ใช้จ่ายมากจนเปลืองไม่คุ้มกับการ
ที่เราจะมีทบอญุต เช่น นน ไร่ ในรัฐ-
ธรรมนูญ เราอาจจะใส่ไว้ในกฎหมาย
เลือกตั้งหรือข้ออื่นใดที่กระผมเห็นว่าสภา
ได้พิจารณาไปในลักษณะที่รอบคอบและ
ถูกต้องแล้ว แต่สำหรับเรื่องนมส่งที่นา
วัดก่งวลหรือที่พิจารณาอยู่เป็นอันมาก
แล้ว ความจริงยังมีหัวข้ออื่นอีกซึ่งเป็น
ปัญหาโต้แย้งกันแล้วในคณะกรรมา-
ธิการยกร่างหรือคณะกรรมาธิการพิจารณา
ร่างเหมือนกัน เช่น เป็นต้นว่า หัวข้อว่า
สมาชิกสภาผู้แทนที่ไ้รับการเลือกตั้งมา
นี้ จะรับการแต่งตั้งเป็น รัฐมนตรี ไม่ได้
ถ้าจะเป็นรัฐมนตรีต้องลาออก นี้ก็เกิด
ปัญหาเหมือนกัน แต่ทำไมเราไม่มาพิจารณา
กระผมคิดว่าปัญหาเรื่องนี้ อาจจะ
ใหญ่โตหรือสำคัญกว่าที่เราจะมาพูดกัน
๒-๓ วาระนี้ก็ได้ แต่ว่าเมื่อไม่ได้หยิบ
ยกขึ้นมาพิจารณาแล้วก็เป็นอันแล้ว ไป
ที่กระผมเห็นว่า การที่เราจะมาพิจารณา
ปัญหานี้ก็อย่างที่เพื่อนสมาชิกได้กล่าวไว้
ในวันพฤหัสบดีก่อนโน้นว่า เป็นการเสีย
เวลาเปล่า ๆ กระผมจึงคิดว่าถ้าไม่ขัด
ด้วยข้อบังคับ ซึ่ง กำหนดไว้ว่าให้ยก

เรื่องอื่นขึ้นมาพิจารณา แล้วกระผมก็อยาก
จะเสนอให้สภานักเรื่องอื่นขึ้นมาพิจารณา
แต่ด้วยเหตุที่ว่า ข้อบังคับห้ามไว้ทำไม่ได้
กระผมก็เลยไม่เสนอ แต่ว่าขอสรุปเรื่อง
ว่ากระผมเป็นกรรมาธิการ ส่วนข้าง นัย
ที่ไม่เห็นด้วยในการที่สมาชิกวุฒิสภา จะ
ไปเสนอร่างพระราชบัญญัติเสียเอง

นายประยูร กาญจนตุล : ตาม
ที่กระผม ได้ ฟัง คำอภิปราย ของ ท่าน
กรรมาธิการและสมาชิกบางท่าน ซึ่งคัด-
ค้านความเห็นหรือข้อเสนอที่ว่า ควร ให้
สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเสนอร่าง พระราช-
บัญญัติได้ นั้น ก็สรุปประเด็นสำคัญใน
การคัดค้านได้ ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ ก็เห็นว่าวุฒิสภานั้น
เป็นแต่เพียงสภายับยง เพราะฉะนั้นจึง
ไม่ควรที่จะให้เสนอร่างพระราชบัญญัติ
ควรจะทำหน้าที่แต่เพียงยับยงเท่านั้น จะ
เป็นการนอกเหนืออำนาจหน้าที่ไป

ประการที่ ๒ ก็คือว่า การที่จะให้
สมาชิกวุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติ
นั้น ก็เห็นไปว่าเป็นการก้าวท้าวหน้าที่
ของสภาผู้แทนราษฎร เพราะเหตุที่ว่า
สมาชิกวุฒิสภาไม่ใช่ผู้ที่ราษฎรเลือกตั้ง
แต่เป็นผู้ที่รับแต่งตั้ง ด้วยเหตุผลสำคัญ
อยู่ในสองประเด็นนี้

กระผมก็ใคร่จะได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นประกอบ ในข้อที่ ๑ ที่ว่า วุฒิสภานั้นควรจะเป็นแต่เพียงสภายับยั้ง ไม่ควรที่จะมาทำหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติอะไรด้วยนั้น ใคร่จะขอให้ได้พิจารณาว่าร่างรัฐธรรมนูญที่สภานี้ได้ลงมติรับหลักการไปแล้วว่า อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามที่ยกวางไว้ นั้นเป็นแต่เพียงสภายับยั้งจริงหรือไม่ หรือว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างอื่นด้วย ถ้าพิจารณาโดยละเอียดแล้วก็จะเห็นได้ว่าวุฒิสภานี้มิได้เป็นแต่เพียงสภายับยั้งเท่านั้น แต่ว่าเป็นสภาที่มีอำนาจในการควบคุมราชการแผ่นดินด้วย ตามร่างมาตรา ๑๒๕ และในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนี้ ยังมีอำนาจหรือสิทธิถึงกับลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ออกไปได้ในการเปิดอภิปรายทั่วไปร่วมกันในรัฐสภา จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาก็มีอย่างเดียวกับสภาผู้แทน คือเป็นทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นฝ่ายที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินอย่างเต็มที่ เมื่ออำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นดังกล่าวนั้น เราก็จะมาพึงใจว่าวุฒิสภานี้เป็นแต่เพียงสภายับยั้งตามความคิดดั้งเดิมโดยพิจารณาถึงวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. ๒๔๙๒ นั้น ก็ไม่ถูกต้อง เพราะว่าการได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วตามที่ปรากฏหลักฐานในร่างรัฐธรรมนูญที่สภานี้ได้ลงมติรับหลักการไป ไม่ได้เหมือนกันอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แตกต่างกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นอันมาก เพราะฉะนั้นก็ไม่ใช่เป็นแต่เพียงสภายับยั้งและเมื่อได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาให้กว้างออกไปเช่นนั้นแล้ว ก็ควรที่จะได้พิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาให้สอดคล้องต้องกัน ไม่ใช่จะขยายหน้าที่ไปส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็ยกจากหน้าที่ไว้ ก็จะเป็นการไม่ถูกต้อง และการร่างรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ก็จะต้องกันเองหรือไม่สอดคล้องกัน ไม่เป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน จะเป็นการร่างที่ไม่คงตาม เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภานั้นเมื่อมีอำนาจหน้าที่ทุกอย่างเหมือนอย่างสภาผู้แทนแล้วนี้ ก็ทำไมเล่าเราถึงจะไม่ให้วุฒิสภามีสิทธิที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติอย่างเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทน เพราะว่าเมื่อไม่ได้ทำหน้าที่แต่เพียงเป็นสภายับยั้ง แต่ทำหน้าที่ทุกประการเหมือนอย่างสภาผู้แทนก็ควรที่

จะมีสิทธิทำนองเดียวกันเพื่อให้วุฒิสภา
 เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เราจะตั้ง
 วุฒิสภา แล้วก็ไม่ให้อำนาจอะไร
 เพราะฉะนั้นก็ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะมา
 ตั้งวุฒิสภาขึ้นอีกสภาหนึ่ง ก็มีสภาเดียว
 ก็เป็นการเพียงพอแล้ว แล้วเหตุผลอีก
 ประการหนึ่งในการที่เราอภิปรายให้มี
 ของสภาคือ มีสภาผู้แทนและวุฒิสภา
 เพราะพิจารณาเห็นว่าถ้าหากจะให้ มีแค่
 สภาผู้แทนแล้วการที่จะดำเนินต่อ-
 ไปตามระบอบประชาธิปไตยก็อาจจะม
 ีอุปสรรคขัดข้องดังที่ปรากฏในระย
 ที่ล่วงมา ซึ่งระยะเวลา ๓๐ กว่าปีก
 เปลี่ยนรัฐธรรมนูญ มีการรัฐประหาร
 การปฏิวัติกันหลายครั้ง ก็เพราะเหตุ
 เพราะเหตุที่ว่าถ้าเราปล่อยให้
 ย่อมลำพังแล้ว การดำเนินตามวิ
 ธีประชาธิปไตยไม่ราบรื่น จึงจำเป็น
 ที่ต้องมีเพียงคอยประคับประคอง
 ก่อน จึงได้ให้วุฒิสภาขึ้นเพื่อให้เป็น
 ภาพเลี้ยง เพื่อจะช่วยสภาผู้แทนให้รักษา
 ระบอบประชาธิปไตยนั้นให้ดำเนินไป
 โดยความราบรื่นยิ่งขึ้น ไม่เกิดอุปสรรค
 ที่เป็นมาแล้ว นี่เป็นเหตุผลสำหรับข้อ
 ที่พูดถึงหน้าที่ของวุฒิสภา หนึ่งเหตุ-
 อีกรประการหนึ่งที่ทางฝ่ายค้านได้พูด

ว่าจะเป็นการก้าวหน้าที่ของสภาผู้-
 แทน และวุฒิสภาก็ประกอบด้วยสมา-
 ชิกซึ่งมิได้รับเลือกตั้ง แต่ว่าเป็นผู้ที่ได้รับ
 แต่งตั้งเท่านั้น จึงไม่ควรมีสถิต
 อย่างสมาชิกสภาผู้แทน ข้อน
 จะให้ดูร่างรัฐธรรมนูญเหมือนกัน
 ใต้ร่างไว้อย่างไร ตามมาตรา ๕๕
 ได้บัญญัติไว้ชัดว่า สมาชิกวุฒิสภา
 และสมาชิกสภาผู้แทนเป็นผู้แทน
 ของปวงชนชาวไทย คือไม่ใช่แค่สมาชิกสภาผู้แทน
 เท่านั้นที่เป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย
 แต่วุฒิสภาถึงแม้ว่าจะได้รับแต่งตั้ง
 รัฐธรรมนูญก็ถือว่าเป็นผู้แทนของปวง
 ชนชาวไทยเหมือนกัน เพราะฉะนั้น
 เมื่อเป็นผู้แทนด้วยกันเช่นนี้ แล้วทำไม
 เราถึงจะมาจำกัดสิทธิผู้แทนด้วย
 ในการที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ เหตุ-
 ผลอีกประการหนึ่งก็คือว่าการที่จะ
 ไปแย้งหน้าที่หรือแย่งงานของสภาผู้แทน
 ทำนั้น กระผมก็ใคร่จะให้พิจารณา
 เหมือนกันว่าข้อนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องการ
 แย่งงานกันทำ แต่ว่ากลับเป็นการที่จะ
 ช่วยสนับสนุนกำลังของฝ่ายนิติบัญญัติในการ
 ที่จะควบคุมให้การออกพระราชบัญญัติ
 ที่ใช้บังคับแก่ประชาชนนั้นเป็นไปตาม
 ความคิดเห็นของรัฐสภาหรือของผู้แทน

ของประชาชน ซึ่งประกอบด้วยทั้งสภาผู้แทนและวุฒิสภา ความที่ปรากฏมานั้น หรือว่าถ้าจะพูดถึงหลักการตามที่บัญญัติเอาไว้ในมาตรา ๗๕ ก็เขียนไว้ชัดว่าการตราพระราชบัญญัตินั้นจะกระทำได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา เพราะฉะนั้นถ้าว่ารัฐสภานั้นหมายความว่าทั้งสภาผู้แทนและวุฒิสภาวมกัน ไม่ใช่แต่สภาใดสภาเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นต้องได้รับคำแนะนำและยินยอมของสภาทั้งสองที่รวมกันเป็นรัฐสภาเท่าที่ได้ปรากฏมาแล้วนั้น การเสนอร่างพระราชบัญญัติในระยะเวลาที่ล่วงมา ๓๐ กว่าปีนี้ เราจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเป็นผู้เสนอแทบทั้งสิ้นและที่ประกาศใช้เป็นกฎหมาย ๕๕ เปอร์เซ็นต์ก็เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มาจากรัฐบาลหรือจากฝ่ายบริหารที่สมาชิกเสนอและผ่านมาเป็นร่างพระราชบัญญัตินั้นเกือบไม่ถึง ๑ เปอร์เซ็นต์ ในระยะนั้นเราก็ให้สิทธิแก่สมาชิกสภาผู้แทนที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติได้เหมือนกัน แต่ทำไมถึงได้ไม่มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งผ่านออกมาเป็นกฎหมาย ออกมาเพียงจำนวนเล็กน้อยเกือบจะว่าเกือบไม่มีเลยก็ได้ แต่ปล่อยให้ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเสนอฝ่ายเดียวเกือบตลอด ทั้งนี้ก็จะเป็นเพราะว่าสมาชิกสภาผู้แทนในสมัยที่แล้ว ๆ มาไม่ได้ใช้สิทธิอันนี้ เหมือนกับนอนหลับทับสิทธิของตัว หรืออาจจะเป็นเพราะว่าใช้สิทธิแล้วก็ไม่ใช้ไม่ได้ผลเพราะเท่าที่ปรากฏมานั้น ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเสนอเสนอปรากฏว่าพออภิปรายกันไปสักเล็กน้อย รัฐบาลก็เสนอขอรับไปพิจารณาเกือบหมดสมาชิกก็ยอมให้ในที่สุดก็ไม่ได้ออกมาเป็นกฎหมาย รัฐบาลก็รับไปหมด แสดงว่าเมื่อเราปล่อยให้สภาผู้แทนทำหน้าที่เสนอร่างพระราชบัญญัติมาเป็นเวลาดังนมนานแล้วก็ไม่ปรากฏผลก้าวหน้าอะไรเลย ในการที่เสนอ โทก สมาชิกสภาผู้แทนเช่นนี้ถ้าหากว่าเราให้สิทธิแก่วุฒิสภา จะมาช่วยสภาผู้แทนอีกแรงหนึ่ง ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และเมื่อวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิในหลักวิชาการร่างพระราชบัญญัตินั้นรัฐบาลก็อาจจะต้องยอมรับนับถือ หรือว่าไม่คัดค้าน หรือไม่ขอรับไปพิจารณาเพื่อที่จะให้ตกไปเสียเลยนั้นเพราะว่าเขาร่างมาโดยมีเหตุมีผลเหมาะสมอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ จากผู้ทรงคุณวุฒิก็จะเป็นการช่วยให้สิทธิของสมาชิกฝ่ายนิติ-

ให้ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเสนอฝ่ายเดียวเกือบตลอด ทั้งนี้ก็จะเป็นเพราะว่าสมาชิกสภาผู้แทนในสมัยที่แล้ว ๆ มาไม่ได้ใช้สิทธิอันนี้ เหมือนกับนอนหลับทับสิทธิของตัว หรืออาจจะเป็นเพราะว่าใช้สิทธิแล้วก็ไม่ใช้ไม่ได้ผลเพราะเท่าที่ปรากฏมานั้น ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเสนอเสนอปรากฏว่าพออภิปรายกันไปสักเล็กน้อย รัฐบาลก็เสนอขอรับไปพิจารณาเกือบหมดสมาชิกก็ยอมให้ในที่สุดก็ไม่ได้ออกมาเป็นกฎหมาย รัฐบาลก็รับไปหมด แสดงว่าเมื่อเราปล่อยให้สภาผู้แทนทำหน้าที่เสนอร่างพระราชบัญญัติมาเป็นเวลาดังนมนานแล้วก็ไม่ปรากฏผลก้าวหน้าอะไรเลย ในการที่เสนอ โทก สมาชิกสภาผู้แทนเช่นนี้ถ้าหากว่าเราให้สิทธิแก่วุฒิสภา จะมาช่วยสภาผู้แทนอีกแรงหนึ่ง ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และเมื่อวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิในหลักวิชาการร่างพระราชบัญญัตินั้นรัฐบาลก็อาจจะต้องยอมรับนับถือ หรือว่าไม่คัดค้าน หรือไม่ขอรับไปพิจารณาเพื่อที่จะให้ตกไปเสียเลยนั้นเพราะว่าเขาร่างมาโดยมีเหตุมีผลเหมาะสมอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ จากผู้ทรงคุณวุฒิก็จะเป็นการช่วยให้สิทธิของสมาชิกฝ่ายนิติ-

บัญญัติ คือการใช้สิทธิในการเล่นแร่-
พระราชบัญญัตินั้นเป็นผลและสมบูรณ์ย
ขึ้นกว่าที่จะปล่อยให้สมาชิกเสนอไป
แต่ฝ่ายเดียว แล้วในที่สุดปรากฏใน
ทางปฏิบัติว่าไม่ได้เสนอ หรือเสนอ
แล้วไม่ได้ผลเช่นนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้น
กระผมจึงเห็นว่าควรที่จะให้สมาชิกผู้มี
ตำแหน่งร่างพระราชบัญญัติได้ช่วย

อีกประเด็นหนึ่งที่ว่าเป็นการก้าว-
ก้าว จะเป็นการก้าวก้าวอำนาจหน้าที่ของ
สภาผู้แทนไปนั้น ก็มีเหตุผลที่น่าจะพิ-
จารณาว่าวุฒิสภานี้ สมาชิกวุฒิสภาที่เป็น
สมาชิกของฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกสภาผู้-
แทนเป็นสมาชิกของฝ่ายนิติบัญญัติด้วย
แล้วทำไมจึงจะมีการก้าวก้าวหน้าที่ของ
องสภานี้ที่หน้าทอนใหญ่ยิ่งก็คือนำที่
ทางนิติบัญญัติ ด้วยเหตุนี้ไม่เป็นการ
ก้าวก้าวหน้าที่เลย แต่กลับจะเป็นการ
ผลักดันที่จะคอยถ่วงดุลอำนาจของฝ่าย
บริหารหรือฝ่ายรัฐบาลในการที่จะผูกขาด
การเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาเสีย
ผู้เดียวโดยพฤตินัยเท่าที่ปรากฏมาแล้ว
กระนั้นไม่เป็นการก้าวก้าวหน้าที่แต่
เป็นการใดเลย กลับจะเป็นการช่วยฝ่ายนิติ-
บัญญัติด้วยกัน นอกจากนี่ยังมีเหตุผลอีก
ประการหนึ่งตามร่างรัฐธรรมนูญที่ปรา-

กฏนั้นว่า คณะรัฐมนตรีตามร่างรัฐธรรมนูญ
นี้ต่อไปในกฏได้กำหนดไว้ว่าจะเป็น สมาชิก
สภาผู้แทนหรือวุฒิสภาไม่ได้ เพราะฉะนั้น
ส่วนประกอบของคณะรัฐมนตรีนี้จะมีแต่
ทางด้านฝ่ายบริหาร หรือบุคคลภายนอก
จากฝ่ายนิติบัญญัติทั้งสิ้นแต่ถึงกระนั้น
ยังให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีที่จะเสนอ
ร่างกฎหมายได้ตามมาตรา ๑๑๘ ที่บอกว่า
ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอ ได้ก็แต่โดย
คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทน
กระผมเห็นว่า เมื่อส่วนประกอบของคณะ
รัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารเปลี่ยนแปลง
ไปจากส่วนประกอบของคณะรัฐมนตรี
ตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ที่เคยมีมา
แล้ว ซึ่งมีส่วนประกอบของสมาชิกฝ่าย
นิติบัญญัติเข้าไปร่วมอยู่ในคณะรัฐมนตรี
ด้วย แต่บัดนี้ไม่มีฝ่ายนิติบัญญัติเลย
ก็เข็นอันว่าฝ่ายบริหารแท้ ๆ บุคคลที่เป็น
ฝ่ายบริหารแท้ ๆ ไม่ได้เป็นกนของฝ่ายนิติ-
บัญญัติเลย กลับมีสิทธิเสนอร่างพระ-
ราชบัญญัติได้ แต่สมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็น
ฝ่ายนิติบัญญัติแท้ ๆ ที่เดียวกลับจะไม่ให้
สิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ ดูจะเป็น
การไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่อยู่เหมือน
กันที่วาทสภาทั้งสองนี้มีอำนาจหน้าที่
ทางนิติบัญญัติ เพราะฉะนั้นกระผมจึง

เห็นว่าควรอย่างยิ่งที่จะให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ เช่นเดียวกับสภาผู้แทนเพราะความจำเป็นอันนี้ คือว่าอาจจะไม่มีถ้าหากว่าคณะรัฐมนตรีมีส่วนประกอบของฝ่ายนิติบัญญัติเข้าไปอยู่ด้วยก็เมื่อรัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติมาก็เท่ากับว่าฝ่ายนิติบัญญัติเราช่วยพิจารณาด้วยในฐานะที่เป็นคณะรัฐมนตรี แต่บัดนี้ฝ่ายนิติบัญญัติไม่มีส่วนร่วมในการที่จะริเริ่มในการเสนอร่างกฎหมายที่มาจากคณะรัฐมนตรีได้ ก็ควรจะให้สิทธิริเริ่มแก่สมาชิกวุฒิสภาเป็นการทดแทนกันจึงจะเป็นการสมควร และจะเป็นการที่จะช่วยรักษาอำนาจนิติบัญญัติของสภาไว้ด้วยนอกจากนี้มีความจำเป็นบางประการในทางปฏิบัติ เราจะเห็นได้ว่าการที่จะให้ฝ่ายบริหารเสนอร่างพระราชบัญญัติฝ่ายเดียวนั้น อาจจะสะดวกในการดำเนินการปกครองประเทศก็จริง แต่ว่าบางทีก็มีร่างพระราชบัญญัติบางฉบับซึ่งฝ่ายบริหารไม่สมัครใจที่จะเสนอ เพราะว่า การที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติ ไม่ใช่เราจะไปบัญญัติพระราชบัญญัติออกมาใหม่เสมอไป อาจจะเป็นพระราชบัญญัติที่ยกเลิกพระราชบัญญัติเก่า ๆ ก็ได้ มีพระราชบัญญัติหลายฉบับ

ซึ่งใช้อยู่จนกระทั่งทุกวันนี้ ซึ่ง ออกในสถานการณ์ที่แตกต่างกับเวลานี้ เช่น ระหว่างสงครามก็ดี หลังสงครามใหม่ ๆ ก็ดี ซึ่งสถานการณ์กับขึ้นให้อำนาจแก่รัฐบาลไว้อย่างกว้าง รัฐบาลก็ยังไม่ได้เสนอให้เลิกจนกระทั่งบัดนี้ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ที่นี้ถ้าหากว่าให้ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติได้ และวุฒิสภาเสนอได้ก็อาจจะเสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นเพื่อยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ในเมื่อรัฐบาลไม่พร้อมที่จะเสนอหรือไม่สมัครที่จะเสนอ จะเป็นประโยชน์ในการที่จะช่วยคุ้มครองป้องกันสิทธิของประชาชนเป็นอันมาก เพราะฉะนั้นเมื่อสรุปแล้วกระผมจึงเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะให้สิทธิแก่สมาชิกวุฒิสภาที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ด้วย

พลตำรวจโท บรรลือ เรืองตระกูล : ญัตติของคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอมาให้สภาร่างรัฐธรรมนูญมีมติใหม่นั้น ก็แบ่งออกเป็นสองฝ่าย แล้วก็มีผู้สนับสนุนด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายข้างมากนั้น คณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่าควร จะให้สมาชิกสภาที่

พระมหากษัตริย์ทรงตั้งเสนาอรั้งพระราช-
 บัญญัติไว้ด้วย แต่ว่าคณะกรรมการ
 ฝ่ายข้างน้อยคัดค้านไม่เห็นด้วยในกรณีที่
 มีการแตกแยกความคิดเห็นกันระหว่าง
 คณะกรรมการ พิจารณาว่าร่างรัฐ-
 ธรรมนูญนี้ ก็เห็นจะไม่สามารถที่จะ
 ประองตงกันได้ในชั้นพิจารณาของ
 คณะกรรมการ จึงได้เสนอญัตติมาให้
 สภาาร่างรัฐธรรมนูญทบทวน และเพื่อที่
 คงมติใหม่ ทั้งนี้ฝ่ายเสนอก็อ้างว่าให้
 ขึ้นไปตามข้อบังคับการประชุมปรึกษา
 ของสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ข้อ ๑๑๖
 เกี่ยวกับความจริงข้อบังคับ ข้อ ๑๑๖ นี้
 ไม่สู้จะกระจ่างชั้หนักเหมือนกัน เพราะ
 ถ้าหากว่ามายกเลิกมติดังนั้น แล้วไป
 ประทับถึงมติดอื่น ๆ ที่สภาาร่างรัฐธรรมนูญ
 มีมติไว้แล้ว จะให้คณะกรรมการ
 พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นเสนอ
 นมาอีก คัดตามกันมาด้วยหรือไม่
 นั้นความจริงก็ไม่สู้จะแน่นอนนัก แต่
 สภาัญชนที่อ่านข้อบังคับก็คงมีความ
 ใจว่า ถ้ากรณีนั้นไปประทับถึงมติดอื่นใด
 ของสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ผู้เสนอก็อ้าง
 อย่างไม่ถึงที่จะต้องขอเสนอให้ทบทวน
 ตามกันขึ้นมาด้วย จะไปขอทบทวน

เฉพาะมติเดียวมันแต่ไปประทับ ถึงมติดอื่น
 ด้วย แล้วจะมาอ้างว่าอย่างนั้นอย่างนี้
 นั้น กระผมไม่เห็นชอบด้วย อย่างไรก็ตาม
 ตาม กระผม อยากจะ กราบเรียนต่อ ท่าน
 ประธานสภาว่า กระผมอยากจะเป็นฝ่าย
 ค้านของสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อ
 อยากรที่จะรักษามติเดิมของสภาาร่างรัฐ-
 ธรรมนูญไว้ซึ่งกระผมจะได้ขอ ประทาน
 กราบเรียนตั้งต่อไป กระผมได้พิจารณา
 ทบทวนเหตุผลของระบอบประชาธิปไตย
 โดยรอบคอบหรือไม่รอบคอบอะไรก็ตาม
 แต่ กระผมเห็นว่า การที่สภาาร่างรัฐธรรม-
 ธรรมนูญมีมติไว้ว่า สิทธิเสนาอรั้งพระราช-
 บัญญัติของสมาชิกรัฐสภา มีเฉพาะสมาชิก
 แห่งสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎร
 เลือกตั้งนั้นเป็นการชอบด้วยเหตุผลของ
 ระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะเหตุ
 ว่า ราษฎร เป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนมาใช้
 อำนาจอธิปไตย ทาง สภาผู้แทนราษฎร
 ส่วนสภาที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสมาชิก
 นั้นจะเห็นได้ว่าเป็นสมาชิกสภาโดยนิตินัย
 เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็ไม่ควรที่จะให้มี
 อำนาจในการที่จะเสนอร่างพระราช-
 บัญญัติ เว้นไว้แต่ว่าคณะรัฐมนตรีซึ่งมี
 หน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน โดยหลัก

ทั่วไปแล้วก็ต้องให้ผู้บริหารราชการแผ่นดินนั้นมีส่วนในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ด้วย ถ้ามีคณะแล้วก็จะไปบริหารราชการแผ่นดินอย่างไรได้ นี่ก็เป็นหลักทั่วไป อย่างไรก็ตามร่างรัฐธรรมนูญก็ยังได้มีมติเอาไว้ด้วยว่ารัฐสภานั้นให้มีสองสภา สภาหนึ่งก็ประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้ง อีกสภาหนึ่งก็ประกอบด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้ง ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาทั้งสองนั้นให้กระทำแยกกันแต่ว่าในบางกรณีก็ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐสภา คำว่ากระทำแยกกันนั้นหมายความว่าอันหนึ่งอันหนึ่งจะได้พิจารณาตามตัวอักษรที่ได้บัญญัติเอาไว้ อาจหมายถึงการเสนอร่างพระราชบัญญัติไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งกันได้ ทั้งนี้เพราะเหตุว่าคำว่ากระทำนั้นหมายถึงจัดแจง แต่งขึ้น หรือสร้างขึ้น อย่างไรก็ตาม เด็ดครั้นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกรัฐสภาทั้งสองสภานั้นจะควรปฏิบัติอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ ก็ได้วางแบบวิธี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติไว้ว่าให้คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนเป็นผู้ใช้สิทธิในการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ เว้นไว้แต่ว่าร่างพระราชบัญญัติการเงินเท่านั้นสมาชิกสภาผู้แทนจะเสนอได้ก็จะต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้ารัฐบาลก่อน ความจริงรัฐธรรมนูญส่วนมากก็ยังมิบัญญัติทำนองนี้ไว้ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฝ่ายข้างมากที่เสนอมากระบวนอยู่แล้วว่าการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นก็ยังมิใช่กันอยู่ ซึ่งกระผมเห็นว่าเมื่อใช้กันได้อยู่แล้วก็ควรจะใช้กันไปไม่ใช่ปัญหาสำคัญอะไรที่จะต้องนำมาพิจารณาทบทวนในสภาวรัฐธรรมนูญอีก จริงอยู่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกระผมรู้สึกว่าจะไม่มีใครอ้างขึ้นมาเลยในที่ประชุมหรือจะมีกระผมก็จำไม่ได้ อันเป็นฉบับชั่วคราวก็ได้เคยบัญญัติไว้ในคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาซึ่งหมายความว่าถึงสมาชิกสภาผู้แทนกับสมาชิกวุฒิสภามีหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้อันนี้

กระผมเข้าใจว่าจะตรงกับเจตนารมณ์ของ คณะกรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ฝ่ายข้างมากที่เสนอมานี้ แต่อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ นี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้แก้ไขและให้คณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนเป็นผู้เสนอได้ ก็หมายความว่าถ้าสมาชิกวุฒิสภาออกไปไม่ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ กระผมได้พิจารณาถึงเหตุผลของ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้อ่างเหตุผลไว้อย่าง น่าฟังว่าคณะกรรมาธิการได้ค้นคว้า พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของนานาประเทศ ประกอบด้วย อันนั้นก็เป็นการแสดงให้เห็น อย่างชัดเจนแล้วว่าคณะกรรมาธิการ ได้ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของต่างประเทศมา ประกอบการพิจารณาในการยกร่าง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้วย เพราะฉะนั้นฝ่ายที่มีผู้เสนอ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ก็ จะยังไม่ถูกต้องกับรัฐธรรมนูญฉบับที่ เสร็จร่างอยู่นั้นก็เป็นอันว่าคณะกรรมา- ธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.

๒๕๕๒ นั้น เขาได้นำมาพิจารณาเทียบ เคียงคู่ด้วยที่เป็นเรื่องที่ว่ามีเหตุผล จึง ได้นำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๕๒ กระผมใคร่ขอประธา- นกราบเรียนในระบอบการปกครองประชา- ธิปไตยนั้น จะมีสภาเดียวก็ได้หรือว่าจะ มีสองสภาก็ได้ แต่ถ้ามีสองสภาแล้ว รัฐธรรมนูญของประเทศส่วน มากเขาก็ บัญญัติไว้ให้สภาที่ราษฎรเลือกตั้งนั้นมี อำนาจในการเสนอร่างกฎหมาย และมี อำนาจในการที่จะควบคุมรัฐบาล ในการ บริหารราชการแผ่นดินมากกว่าสภาที่ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสมาชิก และถ้า หากว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติอันเกี่ยว- ด้วยการเงินด้วยแล้ว สภาที่ราษฎรเลือก- ตั้งสมาชิกนั้นจะเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาด และต้องมีการเริ่มต้นเสนอจากสภานี้เสมอ ไป ประเทศอังกฤษได้มีพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๑๙๔๕ บัญญัติไว้ว่าร่างพระราช- บัญญัติการเงินนั้น รัฐบาลอาจจะนำเสนอ- ต่อพระมหากษัตริย์ให้ทรงลงพระปรมาภิ- ไธยประกาศใช้ได้ โดยไม่ต้องรับความ- เห็นชอบจากสภาขุนนาง ถ้าหากว่าสภา- ขุนนางได้ลงมติไม่เห็นชอบด้วย โดยไม่

มีการแก้ไขเพิ่มเติมอย่างหนึ่งอย่างใด
 ดังนี้ กระผมชักตัวอย่างมาให้เห็น
 แทนเองว่า สภาที่พระมหากษัตริย์ทรง
 ตั้งสมาชิกหรือที่อังกฤษเขาเรียกว่า สภา
 ขุนนางอะไรนั้น มีอำนาจน้อยกว่าสภา
 ผู้แทน ท่านผู้เชี่ยวชาญในกฎหมาย
 รัฐธรรมนูญท่านหนึ่ง กระผมไม่ยาก
 จะออกนามได้กล่าวไว้ว่า การที่มีสอง
 สภานั้น จำเป็นจะต้องแยกอำนาจนิติ-
 บัญญัติให้สภาทั้งสอง ปฏิบัติหน้าที่ไม่ซ้ำ
 กัน กล่าวคือให้สภาที่ราษฎรเลือกตั้งมี
 สิทธิและหน้าที่ในการเสนอร่างพระราช-
 บัญญัติได้ ทั้งนี้ เขาเปรียบว่าเป็นสภา
 ความคิด ส่วนสภาที่พระมหากษัตริย์ทรง
 ตั้งนั้น ก็ให้ทำหน้าที่ตรวจแก้ไขเพิ่มเติม
 พระราชบัญญัติ เขาเปรียบเทียบว่าเป็น
 สภาเหตุผลแสดงให้เห็นว่ารัฐสภานั้น มี
 การแบ่งอำนาจนิติบัญญัติ ออกเป็น สอง
 ส่วน อันนี้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจะเห็น
 ได้ชัดเจนทีเดียวครับ ส่วนที่ ๑ ก็คือว่า
 ให้สมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งนั้น มีสิทธิ
 ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ไม่ว่าจะ
 เป็นกฎหมายธรรมดาหรือกฎหมาย เกี่ยว
 กับการเงินก็ดีในกรณีเป็นที่สงสัย ก็ให้
 อำนาจแก่ประธานสภาผู้แทนเป็นผู้วินิจฉัย

ว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระ-
 ราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ และ
 ให้มีอำนาจควบคุมรัฐบาล โดยเปิดอภิ-
 ปรายทั่วไปไม่ไว้วงใจคณะรัฐมนตรี ส่วน
 สภาที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสมาชิกนั้น
 ก็ให้มีหน้าที่แก้ไขเพิ่มเติมร่าง พระราช-
 บัญญัติที่สภาที่ราษฎรเลือกตั้ง สมาชิก
 เสนอเข้ามาทั้งนี้ เขามีเหตุผลในข้อที่ว่า
 เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งกฎหมายที่ดี และใช้
 ใ้โดยถาวรนั้น ก็จำเป็นต้องมีการร้อย
 กรองจากสภาที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้ง
 เสียก่อน นอกจากนั้น ก็ยังมีหน้าที่ในส่วนที่
 เกี่ยวกับการยับยั้งกฎหมาย แต่ก็เป็นไป
 ในลักษณะที่ไม่เด็ดขาด โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่ง ก็ยังให้อำนาจในการควบคุม
 ฝ่ายบริหาร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอบัญญัติ
 ให้เปิดอภิปรายทั่วไป ทั้งนี้ก็เพื่อ
 ที่จะให้ฝ่ายบริหารได้แสดงข้อเท็จจริง
 หรือแนวความคิดที่จะบริหารราชการ-
 แผ่นดินต่อไป แต่ไม่มีอำนาจและหน้าที่
 ในการที่จะเปิดอภิปรายทั่วไป โดยไม่ไว้
 วงใจรัฐบาล มาถึงตรงนี้แล้วก็ยกจะ
 ใ้ใครขอประทานกราบเรียนถึงท่านคณะ-
 กรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฝ่าย

ข้างนอกที่เสนอว่า เหตุใดจึงให้สมาชิกสภาที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งไปเข้าประชุมร่วมกับสมาชิกสภาที่ราษฎรเลือกตั้ง ในกรณีที่มีการเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ไว้วางใจรัฐบาล อันนี้กระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า สภาผู้แทนราษฎรได้มีหน้าที่เฉพาะเห็นชอบร่างกฎหมายหรือยับยั้งกฎหมายอะไรก็ตามเพียงเท่านั้น ไม่ให้ทำหน้าที่ไปร่วมการประชุมร่วมกับเพื่อที่จะให้มีการเห็นวาระการเปิดอภิปรายทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎรไว้ว่า อะไรที่ควรอะไรที่ไม่ควร เพราะถ้าหากเห็นว่าไม่เป็นการสมควรที่จะต้องไม่ไว้วางใจรัฐบาล ซึ่งเป็นการเสียหายก็อาจจะลงมติคัดค้านเพราะฉะนั้นหน้าที่ของสภาที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งนั้นจึงไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจแก้ไขบทกฎหมาย ยับยั้งกฎหมายโดยไม่เด็ดขาด แต่มีหน้าที่สำคัญที่จะคอยเห็นวาระที่ราษฎรเลือกตั้งไว้ด้วยเหมือนกัน ไม่ให้เตลิดเปิดเปิงออกไปนอกคอกหรือนอกแนวทางที่ฝ่ายบริหารได้แถลงนโยบายไว้ว่าจะปฏิบัติหรืออย่างไรก็จะให้เห็นวาระเอาไว้บ้างปล่อยไปเช่นนั้นแล้วก็อาจจะมีการ

อย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้น คือฝ่ายบริหารก็อาจจะมัวอำนาจที่เรารู้สึกได้แล้วก็อาจจะยุบสภาผู้แทน การยุบสภาผู้แทนก็ต้องมีเลือกตั้งกันใหม่ การเลือกตั้งกันใหม่ก็ต้องเสียเวลา ต้องเสียอัฐเสียเงินอะไรเหล่านี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นหน้าที่ของสมาชิกสภาที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งนั้นก็ยังมีหน้าที่เห็นวาระฝ่ายสภาผู้แทนราษฎรไว้อีกด้วย อันนี้กระผมรู้สึกว่ามีทางที่ได้ดำเนินการกันมาเป็นประวัติศาสตร์ที่ได้ช่วยเหลือราชการแผ่นดินไว้ได้ด้วยเหมือนกันในการที่กระผมได้ประทานกราบเรียนมานี้จะเห็นได้ว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญได้พยายามแยกสิทธิและหน้าที่ของสภาทั้งสองไว้ต่างกัน เรามีความมุ่งหมายที่จะไม่ให้กระทำหน้าที่ซ้ำกันตามแบบอย่างของรัฐธรรมนูญในบางประเทศตลอดทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ได้เคยปฏิบัติทำนองนั้นมาแล้ว และจะไม่มีประโยชน์อย่างใดเลยที่จะให้สภาทั้งสองทำหน้าที่ซ้ำกัน เราควรจะแยกหน้าที่ให้ปฏิบัติต่างกันออกไป คือสภาหนึ่งก็ทำหน้าที่อย่างหนึ่ง อีกสภาหนึ่งก็ควรจะทำหน้าที่อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะบริหารราช-

การแผ่นดิน กระผมจึงเห็นว่ามติของสภา
 ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการถูกต้องกับ
 ระบบประชาธิปไตย ที่มีสองสภาแล้ว
 ไม่ควรมีมติใหม่ให้สมาชิกแห่งสภาที่
 พระมหากษัตริย์ทรงตั้งเสนอร่างพระราช-
 บัญญัติตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
 พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฝ่ายข้างมากในการ
 ที่คณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
 ฝ่ายข้างมากได้ยกเอาคุณวุฒิของสมาชิกวุฒิสภา
 หรือสมาชิกสภาที่พระมหากษัตริย์
 ทรงตั้งขึ้นมา กล่าวอ้างว่าควรจะให้สิทธิ
 เสนอร่างพระราชบัญญัติได้นั้น กระผม
 ใคร่ขอประณามกราบเรียนว่าที่คณะ-
 กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติ
 ไว้ นั้นเป็นการยกย่องเกียรติคุณ และก็เป็น
 บทหนึ่งกับให้นายกรัฐมนตรีเสนอรายชื่อ
 บุคคลที่มีคุณวุฒิ ดังกล่าว ในมาตรา
 ๗๙ ต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงตั้งเป็น
 สมาชิกวุฒิสภา แต่คงไม่มีความมุ่งหมาย
 ที่จะให้สมาชิกสภาที่พระมหากษัตริย์ทรง
 ตั้งนั้นเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ
 ตรงกันข้ามกระผมกลับมีความเห็นว่าที่
 คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
 บัญญัติในร่างไว้ว่าวุฒิสภาประกอบด้วย
 สมาชิก ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตั้งจากผู้
 ทรงคุณวุฒิ ในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ

อันจะเป็นประโยชน์ในการปกครอง
 แผ่นดินนั้น เป็นไปในทำนองที่จะเป็น
 พิเศษหรือที่จะมีการคุ้มกัน หรือมีการที่
 จะแนะนำในการประสานกัน ในระหว่าง
 สภาผู้แทนราษฎรกับคณะรัฐบาลมากกว่า
 ฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าตามมติเดิมของ
 สภาร่างรัฐธรรมนูญนั้นก็เป็นที่ชอบแล้ว

พลโท ไสว ดวงมณี : สภา
 นี้ได้ฟังความคิดเห็นของทั้งฝ่ายเสนอและ
 ฝ่ายค้านมามากแล้ว กระผมใคร่จะขอ
 ประทานฟังความคิดเห็นท่านประธาน
 กรรมการซึ่งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญมาก
 ถ้าจะทรงกรุณาชี้แจงเหตุผลทางใดทาง
 หนึ่งให้สภานี้ได้ฟังข้อคิดเห็นด้วยแล้วจะ
 เป็นประโยชน์ในการประกอบการพิจารณา
 ที่จะลงมติต่อไป

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ
 กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (ประ-
 ชานกรรมการพิจารณาร่างรัฐ-
 ธรรมนูญ) : ในคณะกรรมการนั้นพอ
 ประธานกรรมการพิจารณาให้เป็นไปโดย
 มีระเบียบเป็นที่เรียบร้อย เพราะฉะนั้น
 ในกรณีทั้งสองนี้ก็ได้กรรมการพิจารณา
 เช่นนั้น ถ้ามีข้อใดที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณา
 ละก็ข้าพเจ้ายินดีที่จะไขข้อความ

มอมมาถึงตอนลงมติแล้ว ข้าพเจ้าไม่ได้ลง
มติ เพราะว่าถ้ามีกรณีที่ลงมติข้าพ
จะลงคะแนน เมื่อเป็นเช่นนั้นข้าพ
ก็ขอตัวไม่ออกความเห็น ทั้งสองเรื่อง
ความเห็นในเนื้อหาและในข้อพิจารณาที่
เห็นเดียวกัน

พันเอก แสง ชมะสุนทร :
กระผมได้ฟังคำอภิปรายของท่านสมาชิก
ก็เป็นเวลา นาน แล้ว ท่านสมาชิก
หลายคนคงจะได้ฟังว่า ในการต่อสู้กัน
โดยโวหารของผู้ทรงคุณความรู้ กระผม
ว่าสภาควรจะทำหน้าที่ ของ ตน เพื่อ
จะให้รัฐธรรมนูญนั้น ได้ สำ เร็จ ลุล่วง
ออกมา กระผมจับประเด็นที่ได้โต้แย้ง
มาแล้ว กระผมก็เห็นว่า มีอยู่ ๒
ประการที่สำคัญ คือสิทธิกับผลที่จะบัง
ขึ้น สำหรับทางฝ่ายกรรมาธิการข้าง
上与สมาชิกผู้สนับสนุน เติ่งไปใน
สิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่า
เมื่อจะให้สมาชิกวุฒิสภา หรือวุฒิสภา
ผู้เสนอ ร่าง พระราชบัญญัติ ได้แล้ว
ทำให้สิทธิซึ่งควรจะเป็น ของ สภา ผู้
แทนราษฎรนั้นเสียไป คือว่าให้วุฒิสภา
เข้ามาก้าว กาย ทนเมื่อพิจารณาถึงผล
ไม่ได้ฟังจากกรรมาธิการฝ่ายข้าง มา

บอกว่า ในการที่วุฒิสภาจะเสนอร่างพระ
ราชบัญญัติโทษหนักก็ตาม แต่ผลที่จะได้
นั้นอยู่ที่สภาผู้แทนราษฎรว่า จะ เห็น ด้วย
หรือไม่เห็นด้วย ถ้าเผื่อว่าสภาผู้แทน
ราษฎรไม่เห็นด้วยต่อร่างพระราชบัญญัติ
นั้น ร่างพระราชบัญญัติก็จะเป็นอัน
ตกไป เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าเมื่อ
การเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้มีผู้กระ
ทำหน้าที่อยู่ ๒ ฝ่ายแล้ว คืออีกฝ่ายหนึ่ง
ได้แก่สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแน่ละย่อม
จะเสนอร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งกระทำขึ้น
เพื่อผลแห่งการคุ้มครอง สิทธิ ของ ประ
ชาชน อีกฝ่ายหนึ่งก็คือฝ่ายรัฐบาลซึ่ง
ย่อมจะต้องเสนอร่างพระราช บัญญัติ ขึ้น
มา เพื่อ เป็น เครื่อง มือ ที่ จะ ควบคุม การ
บริหารให้เป็นไปตามนโยบาย และใน
ขณะเดียวกันเพื่อจะ ต้อง การ จะ ควบคุม
การ บริหารให้เป็นไปตามนโยบายก็ย่อม
จะต้องรื้อถอนสิทธิของ ประชาชนลง ไป
เมื่อมีอยู่ ๒ ฝ่ายเช่นนี้แล้ว ในการที่
จะเสนอร่างพระราชบัญญัติและมาประ
กอบกับการพิจารณาที่ว่าร่าง พระราช
บัญญัติที่วุฒิสมาชิกจะเสนอเข้าไป จะ
มีผลสำเร็จเด็ดขาดนั้นไปอยู่ที่สภาผู้แทน
ราษฎร จะเอาด้วยหรือไม่เอาด้วย เมื่อ

เป็นเช่นนี้แล้ว กระทบก็เห็นว่าไม่เกิดประโยชน์อันใดในการที่วุฒิสภาจะเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ จึงขอให้ท่านสมาชิกทั้งหลายได้กรุณาพิจารณาว่าเรื่องจะได้ลงเอยเสียที เพราะเรามองกันถึงเรื่องสิทธิและเรื่องผลจะเป็นประการนี้

หลวงถวิลเศรษฐพานิชยการ : กระทบได้ฟังคำอภิปรายในเรื่องนี้ ตลอดมาด้วยความสนใจอย่างยิ่ง กระทบมีความรู้สึกวาทะที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายไปแล้ว ฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับคณะกรรมการนี้ ก็มีความมุ่งหวังที่จะให้การบริหารงานของประเทศเป็นไปด้วยดี ยิ่ง อยากจะให้มีความสามารถมีความรู้ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเห็นตรงกันข้ามกับคณะกรรมการนั้นก็เล็งผลเลิศไปในทางที่จะให้การปกครองประเทศนั้นเป็นไปในทางสมกับความเป็นประชาธิปไตยจริงๆ ซึ่งกระทบรู้สึกวาทะทั้งสองฝ่ายก็มีความเห็นที่ขัดและถูกต้อง แต่ทั้งนี้ก็อาจจะเกี่ยวกับกาลเวลาด้วย ในขณะที่วาทะที่เราเองทราบกันรอบบ้านเรา และทั่วๆ ไปก็มีภาวะกับชนอยู่ ในการที่เราจะไม่ระมัดระวัง

เสียเลยโดยที่ไม่มีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมควบคุมการดำเนินงาน การออกกฎหมายก็อาจจะเป็นการที่ปล่อยปละละเลยอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ตาม กาลเวลาแห่งความคับขันนั้นคงจะสิ้นสุดลงได้ กระทบนึกว่าคงจะไม่เป็นอยู่ตลอดไป และเท่าที่มองดูเหตุการณ์รอบๆ แล้วเท่าที่สลับตัวฟังดูแล้วก็รู้สึกวาทะการณ์ในภาวะกับชนนี้คงจะเป็นไปไม่นานนัก เมื่อเป็นไปไม่นานนัก ถ้าหาเรากลับมาทำการปกครองของเราให้เป็นไปในรูปประชาธิปไตยอันแท้จริงก็คงงมอยู่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นกระทบอยากขอกราบเรียนว่ามีทางออกอยู่ทางหนึ่ง ก็คือความเห็นของคณะกรรมการที่อยากจะให้สมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตั้งได้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วยนั้น เราอาจจะกำหนดไว้เป็นบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญได้ ส่วนระยะเวลาที่จะให้ไปเป็นก็ไม่นานนักแล้วแต่จะสมควร กระทบเห็นว่า ๕ ปีอาจจะเหมาะ หรืออาจจะมากกว่านั้นหรือน้อยกว่านั้นก็ได้แต่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติและกรรมการเห็นสมควร เมื่อหลังจากนั้นแล้วก็อาจจะให้เฉพาะสมาชิกที่

๕๒๔
ราษฎรเลือกตั้งเป็นผู้เสนอร่าง พระราช-
บัญญัติก็ได้ กระผมเห็นว่าในวิธีนี้อาจจะ
เป็น ทาง ออกได้ ประการ หนึ่ง จึงขอ
ประธานเสนอ

พันเอก พงศ เภกษานันทน์ :
กระผมได้ฟังคำอภิปรายของสมาชิกท่าน
ที่ ๓ ที่ได้มาอภิปรายอยู่ประการหนึ่ง
ทำให้รู้สึกวิตกห่วงใยเป็นอันมาก ที่ท่าน
ได้อภิปรายว่าสมาชิกสภาสูงหรือวุฒิสภา
นั้นก็ป็นสภาซึ่งเป็นผู้แทนจากปวงชนชาว-
ไทยเหมือนกันทำนองเดียวกับผู้แทน-
ราษฎร และได้มานั่งอยู่ในที่ประชุมร่วม
กันก็มีสิทธิที่จะออกกฎหมายด้วย ด้วยใจ
ความซื่อทำให้รู้สึกว่าคุณมีความ โน้ม
เอียงที่จะให้สภาสูงและสภาผู้แทนนั้นเป็น
พวกเดียวกัน ถ้าในทรรศนะอันนี้ รู้สึกว่า
เป็นภัยต่อรัฐบาลเป็น อย่างยิ่ง เพราะ
เหตุว่าความมั่นคง ของ รัฐบาล ตาม รัฐ-
ธรรมนูญใหม่นั้น เราไม่มีสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรเป็นคณะรัฐมนตรีด้วยเลย
เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้ ทำให้ฐานะ
ของรัฐบาลนั้นสั่นคลอนหรือไม่สู้จะ มั่น
คงมากนัก เพราะเหตุว่าไม่มีเสียงข้าง
มากของผู้แทน ราษฎร เข้า ไป สนับสนุน
กิจการของรัฐบาล เมื่อเป็นเช่นนี้สภา
ได้ลงมติไปแล้วว่าให้สภาสูงหรือวุฒิสภา

๕๒๕
นั้นเป็นสภาที่เป็นกลางจริง ๆ ก็ขอว่าเพื่อ
จะช่วยเหลือไม่ให้รัฐบาลถูกสภาผู้แทน
ราษฎรรังแกข่มเหงหรือรบกวนเวทียานา
ประการ เมื่อเป็นเช่นนี้สภาสูงหรือวุฒิสภา
สภานั้นจะต้องเป็นกลางอย่างแท้จริง จะ
กระโดดเข้าไปเล่นร่วมด้วย ในเรื่อง การ
ร่างกฎหมายนั้นรู้สึกว่าจะทำให้เสียความ
เป็นกลางไป เปรียบเทียบเหมือนอย่างว่า
มีผู้เล่นฟุตบอลอยู่สองฝ่าย แล้วกรรมการ
นั้นกระโดดเข้าไปเล่นด้วย จะต้องมีการ
หนึ่งที่กรรมการนั้นจะต้องไปเล่นเข้าข้าง
พวกใดพวกหนึ่ง ด้วยเหตุฉะนั้นการที่
สภาสูงหรือวุฒิสภาไปมีส่วนร่วมในการ
ร่างกฎหมายด้วยนั้น จะทำให้เสีย ความ
เป็นกลาง แล้วอีกอย่างหนึ่งทำให้รัฐบาล
ไม่มีความมั่นคง ที่คณะกรรมาธิการ
ท่านหนึ่งได้อภิปรายว่าควรจะใช้คุณวุฒิ
ของสภาสูงหรือวุฒิสภาในการ ร่าง กฎ-
หมายด้วยนั้นจะเป็น ประโยชน์ อย่าง ยิ่ง
แต่กระผมว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้
คุณวุฒิของท่านในการร่างกฎหมาย อาจ
จะใช้คุณวุฒิของสภาสูงหรือวุฒิสภานั้น
ในการพิจารณาแก้ไขกลั่นกรองกฎหมาย
ซึ่งรัฐบาลและที่สภาผู้แทนราษฎรออกไป
ก็จะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า ด้วยเหตุผล

LIRT

คงที่กล่าววน จึงสมควรที่จะให้สภาสูงหรือ วุฒิสภานั้นมีฐานะที่เป็นกลางจริงๆ ไม่ควร จะเข้าไปยุ่งในเรื่องการร่างกฎหมายด้วย

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช (กรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ) : กระผมได้ฟังคำอภิปรายของท่าน สมาชิกผู้ซึ่งได้อภิปรายไปเมื่อกัน ก็อยากจะขอความกรุณาขึ้นมาพูดเรื่องอะไรจริง ๆ กันสักหน่อยหนึ่ง คือท่านได้กล่าวว่าสภาสูงหรือวุฒิสภานั้น เป็นสภาที่เป็นกลาง เป็นสภาของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วก็ควรจะ รักษาความเป็นกลางไว้ให้ได้จริงๆ ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และอยู่ในคณะกรรมการ กระผมก็ใคร่ จะอยากจะขอกราบเรียนว่าไม่มีทางที่จะเป็น ไปได้เช่นนั้น คือที่จะให้สภาสูงเป็นกลาง นั้นนะไม่มีหวังหรือครับ ถึงอย่างไรก็ ไม่เป็นกลางไปได้ ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่า เมื่อเรามีรัฐธรรมนูญ มีการเลือกตั้งกัน แล้ว กระผมเองก็เข้าใจว่าการเมืองของ เมืองไทยก็คงจะอยู่ในระบบพรรค ก็คง จะมีการตั้งพรรคการเมืองกันขึ้น สมาชิก วุฒิสภานั้นถึงแม้จะเป็นพระบรมราชโอง- การแต่งตั้งก็ จะต้อง มีรัฐบาล รับสนอง พระบรมราชโองการ ในคราวที่มีตำแหน่ง

ว่างขึ้น ในวุฒิสภาในขณะใดก็ตาม ก็ หมายความว่าพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาล อยู่ในขณะนั้นก็ต้องเอาชื่อนามสมาชิก แห่งพรรคของตน กราบ บังคมทูลพระ- กรุณาเพื่อให้ไปรทเกล้าฯตั้งให้เป็นสมาชิก วุฒิสภาทุกครั้งไป ถ้าไปตั้งสมาชิกฝ่าย ก้านเข้า รัฐบาลก็ไม่รับสนอง ก็ไปกัน ใหญ่ ด้วยเหตุนี้แหละที่จะหวังว่าวุฒิสภา จะเป็นกลางนั้นนะ กระผมใคร่ขอเรียน ว่าควรจะทำความเข้าใจกันเสียให้ถูกต้องก่อน ยอมรับความจริงกันเสียก่อนว่าเป็นไปไม่ ได้ แล้วก็จะไม่เป็นด้วย ส่วนจะเป็นฝ่าย ไหนมากน้อยอย่างไรนั้นก็เป็นเรื่องของ คณะเนนเสียง เรื่องของวิถีทางทางการเมืองซึ่งเราคาดคะเนไม่ได้ ทนเมื่อเป็น เช่นนี้แล้ว ความจริงกระผมก็เพิ่งสอบถาม ท่านกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อกันเอง กระผมหายไปต่างประเทศเสีย นานได้ความว่ากระผมอยู่ฝ่ายข้างมากของ กรรมการนี้ เพราะฉะนั้นก็ต้องอภิ- ปรายไปในทำนองนั้น แต่ว่าด้วยความรู้- สึกจริงใจด้วยครับ ไม่ใช่พูดกันเล่น ๆ กระผมเมื่อเห็นว่าความจริงวุฒิสภาก็เป็น สภาซึ่งประกอบด้วยนักการเมืองเช่นเดียวกับสภาผู้แทนราษฎร และการปกครอง

ของประเทศไทยเรา จะต้องมีพรรคการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องเช่นนี้แล้ว กระทบจึงมีความเห็นว่าการที่จะให้วุฒิสภามีสิทธิที่จะเสนอร่างกฎหมายได้อีกสภาหนึ่งนั้น เป็นการเหมาะสม ในประการแรกถ้าหากว่าเราไปกำหนดหน้าที่วุฒิสภาว่าเป็นแต่เพียงสภายับยั้งหรือสภาเหตุผลอะไรก็ตาม แต่ก็เป็นที่ธรรมดาครับ คนที่ถูกกำหนดหน้าที่ว่าให้ทำอะไรก็ย่อมจะต้องทำหน้าที่นั้น อาจจะมีมากเกินไปได้ก็ใช่ เมื่อวุฒิสภารู้ตัวว่าหน้าที่ยับยั้งเท่านั้นแล้ว กฎหมายอะไรเสนอขึ้นไปจากสภาผู้แทนราษฎรก็ยับยั้งก็คัดค้านไป ตามว่าทำไม ก็บอกว่ามีหน้าที่ยับยั้งนี้ เขาตั้งมาให้ยับยั้งก็ต้องยับยั้งกันหน่อยซิพวก ก็เป็นอย่างนั้น ในที่สุดกฎหมายอะไรก็จะติดขัดกันไปหมดครับ เพราะจะรู้สึกตัวว่าเช่นนั้น และความแตกสามัคคีก็เกิดขึ้นเสียแล้วคล้าย ๆ กันว่าเรามีสภาสูงอันหนึ่งไว้สำหรับคอยกีดหรือคอยยับยั้งหรือคอยคล้าย ๆ กัน ถ้าไม่ไว้ใจสภาผู้แทนราษฎร ว่าอย่างนั้นเถอะ แต่ว่าถ้าหากว่าถ้าวางสองสภาเป็นสภาที่ร่วมอยู่ในรัฐสภา และถ้าหากว่ามีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติได้เท่านี้แล้ว กระทบเองรู้สึกว่าการกลบเกล็น

กัน ในสภานิติบัญญัตินั้นจะเกิดขึ้น ได้มากกว่าเสียงที่ว่าใครเป็นสภายับยั้งใคร หรือเป็นฝ่ายตรงกันข้ามนับ ใครก็จะหมดไป เพราะเหตุว่าสภาสูงก็เสนอร่างกฎหมายได้ และเมื่อเสนอร่างกฎหมายแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรที่จะต้องพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับ แล้วก็โดยกลับกันสภาผู้แทนราษฎรเสนอขึ้นไปก็เป็นหน้าที่ของสภาสูงอย่างนี้ รู้สึกว่าอำนาจหน้าที่ที่ก้ำกึ่งกัน ไม่มีที่จะล่วงเกินกันไปนัก กระทบเข้าใจว่าจะทำให้เกิดความรู้สึกอันดีมากยิ่งขึ้น กระทบยังมองไม่เห็นเหตุว่าทำไมเราจะต้องไปเชื่อว่า ถ้าหากว่าสภาสูงเสนอร่างกฎหมายอะไรขึ้นมา และที่วุฒิสภาหรือสภาสูงรับร่างกฎหมายนั้นแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะต้องคว่ำกฎหมายนั้นเสียทุกครั้งไป ความจริงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ย่อมจะต้องเป็นคนที่มีเหตุผลเหมือนกัน ถ้าร่างกฎหมายนั้นชอบด้วยทำนองธรรมเนียม มีเหตุผลสมควร และเป็นความจำเป็นที่จะต้องออกใช้บังคับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขาก็คงจะเห็นชอบด้วย ธุระอะไรที่เขาจะต้องไปยับยั้ง แล้วก็โดยกลับกัน สภาสูงเมื่อมีหน้าที่ที่จะเสนอร่างกฎหมายได้คล้ายอีกอย่างหนึ่ง ไม่ใช่ว่าจะ

LIRT

ต้องบียงแต่ฝ่ายเดียวเช่นนี้แล้ว ก็จะต้องพิจารณากฎหมายที่ขึ้นไปจากสภาผู้แทนราษฎรโดยชอบธรรม ก็จะต้องด้วยความเห็นใจและด้วยเหตุผลอันสมควร ไม่ใช่ว่าจะต้องตั้งหน่วยบียงแต่ฝ่ายเดียว กระผมได้กราบเรียนท่านประธานมาแล้วว่าพรรคการเมืองในเมืองไทยนั้นเห็นจะต้องมีเป็นแน่ และเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วกระผมเห็นว่าถ้าหากว่าให้อำนาจสภาสูงหรือวุฒิสภานั้นเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ด้วยแล้ว ความสะดวกในการ ดำเนินนโยบายของพรรคการเมืองที่เข้ามาเป็นรัฐบาลน่าจะมีมากขึ้น ความจริงในระบอบที่มีพรรคการเมืองนั้นร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เสนอเข้ารัฐสภานั้นก็เป็นปัจจัยที่จะให้พรรคการเมืองนั้น ดำเนินการบริหารประเทศได้ตามนโยบายที่ได้บอกไว้แก่ประชาชนเท่านั้นเอง และเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วในการที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ถ้าหากว่าเราไปจำกัดไว้ว่า เพียงแต่เสนอได้โดยรัฐบาลเสนอเอง หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอแล้ว ก็เท่ากับไปมัดมือพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากและเป็นฝ่ายบริหาร ความจริงอาจจะมีความจำเป็นที่ร่างพระราชบัญญัติบางอย่าง ผู้ที่เป็น

รัฐบาลอาจจะทำไม่แน่ใจ อาจจะออกฟังเสียงในอันแรก ก็เห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเสนอเข้าไปในสภาผู้แทนราษฎรอาจจะกลายเป็นเรื่องใหญ่เรื่องโตแล้วถึงกับแตกหัก ทำให้ตำแหน่งฐานะของรัฐบาลต้องอ่อนแอ หรือเกิดความไม่มั่นคงอะไรขึ้น ก็อาจจะขัดขวางโดยวิธีให้สมาชิกของพรรคซึ่งเป็นสมาชิกสภาสูงเสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้น มา ก่อนก็ได้ ทั้งนี้ก็เป็นกรฟังเสียงประชาชนโดยทั่วไป ฟังเสียงวุฒิสภา และฟังเพียงของสภาผู้แทนราษฎรนั่นเอง เพราะถ้าร่างพระราชบัญญัติขณะนั้นเข้าไปอยู่ในสภาสูงแล้ว ก็จะต้องเป็นข่าวหนังสือพิมพ์ จะต้องเป็นเรื่องที่พูดกันในบรรดาสมาชิก และเป็นเรื่องที่ประชาชนจะต้องนำมาถกเถียงกัน รัฐบาลสามารถที่จะทราบความคิดเห็นของประชาชน ในมาตรการที่เจตนาที่จะทำลงไปนั้นได้มากกว่า มากยิ่งขึ้นกว่าที่ได้กำหนดไว้แต่เดิม กระผมมีความเห็นเช่นนั้นจึงได้ขอกราบเรียนมาเพื่อตงเป็นข้อสังเกต เป็นความเห็นส่วนตัวของกระผม ได้มีท่านกรรมาธิการเสียงข้างน้อยอีกท่านหนึ่งพูดมานานแล้ว ก็ขอประทานโทษต้องขอออกชื่อ คือท่านที่นั่งอยู่ข้างหลังกระผม

คือ คุณอัมพร จินตกานนท์ ท่านกล่าวว่าการที่เราจะไปแก้มันแล้วก็จะต้องแก้ร่างรัฐธรรมนูญอีกหลายมาตราเพื่อให้สอดคล้องกัน เวลาที่จะล่าช้าออกไป เวลานี้ก็มีเสียงทำนองที่เตือนเต็มที่แล้วว่ารัฐธรรมนูญออกช้า กระทบก็เห็นว่าเมื่อเราจะร่างกันให้เสร็จแล้ว จะช้าหรือเร็วก็ไม่เป็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาด้วยเหตุผลให้ถ่วงกระบวนความถูกต้องแล้วเราถึงค่อยว่ากันไป เมื่อมีความจำเป็นจะต้องแก้ไขก็ต้องแก้ไข ไปถือเอาเวลาเป็นอุปสรรคสำคัญเข้ามาใช้ในการลงมติเห็นจะไม่ได้ เราจะต้องดูกันว่าอะไรผิดอะไรถูก และอย่างไรก็ตามเมื่อตนเองกระทบก็ดูโทรทัศน์ ได้สัมภาษณ์ของ ท่านรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านนั่งอยู่ข้างหน้ากระผม ท่านก็บอกถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญออกแล้วก็ตาม ถ้าบ้านเมืองยังวุ่นวายกันอยู่อย่างนี้ ก็อาจจะไม่ให้เลือกตั้งกันได้ เพราะฉะนั้นกระผมก็เลยมีความเห็นต่อไปว่าถ้าเช่นนั้นเราก็พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญกันช้า ๆ ได้พิจารณาเองเต็มงาม เห็นจะดีกว่า จนกว่าอะไรเรียบร้อยแล้วเราก็อวยวัก เรื่องช้าเร็วก็ไม่เป็นปัญหา กระผมว่าจะสบายใจตัวกัน อย่าเพิ่งรวบรัดกันนัก

พลโท อัมพร จินตกานนท์ (กรรมการพิจารณา ร่าง รัฐธรรมนูญ :) กระผมรู้สึกมีความจำเป็นที่จะต้องมาอภิปราย ก็เพราะเหตุที่ว่าเพื่อนสมาชิกและเพื่อนกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ และนั่งอยู่กับกระผมเอง มีความเห็นไม่ตรงกัน เราจะต้องมาประจันหน้ากันขึ้น ในสภานี้ กระผมขอรวบรัดว่าถ้าสมมติว่าสภานี้เห็นว่าควรให้วุฒิสภามีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ก็แปลว่าเราต้องการให้วุฒิสภากับสภาผู้แทนมีอำนาจหน้าที่เหมือนกัน แต่ความจริงเรื่องนี้ยังบกพร่องอยู่หน่อยคือท่านเพื่อนสมาชิกของกระผม ที่กำลังประจันหน้ากันอยู่นี้ ท่านว่าให้เหมือนกันทุกอย่าง คือหมายความว่าเมื่อวุฒิสภาเสนอร่างขึ้นมา ก็ไปถึงสภาผู้แทนสภาผู้แทนก็เกิดความเห็นอกเห็นใจที่ผ่านกันไปได้ หรือว่าเห็นความจำเป็น และเมื่อสภาผู้แทนเสนอขึ้นมาวุฒิสภาไม่ต้องหน้าเอาหัวชนฝาว่าฉันเป็นสภายับยงจะยับยั้งตะพิตะพ้อหรือยับยั้งกันมาตั้งแต่ในฝั่ง ความจริงเราก็ทราบกันอยู่แล้วว่าวุฒิสภาประกอบด้วยบุคคลที่ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ แล้วก็ต้องใช้

พิจารณาณอันสุขุมรทกอบ กฏหมาย
 ใดที่ไม่ควรจะขยับเขยื้อน จะไปขยับเขยื้อน
 ราษฎรทั้งบ้านทั้งเมืองทั้งประเทศ เขาก็
 คงจะคิดว่าบาตรวุฒิสภานั้นเอง เรื่อง
 ต่าง ๆ เหล่านี้ กระผมคิดว่าเป็นเรื่อง
 ที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติคงจะได้พิจารณา
 โดยรอบคอบอยู่แล้ว ปัญหาที่เหลืออยู่
 แต่เพียงว่า ถ้าสมมติสภาเห็นว่าควรให้
 วุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติ ได้ก็ยัง
 ขัดกันอยู่หน้อยกว่า ผู้เสนอคนแรกก็
 ขอประธาน โทษ ที่จะต้อง ออกชื่อเพื่อน
 ของกระผมคือ ดร. สมภพ ว่าความ
 แตกต่างยังมีเหลือมลากันอยู่ เช่นว่า
 สมาชิกสภาผู้แทนเสนอขึ้นมา วุฒิสภามี
 อำนาจแก้ไขหรือขยับยังไม่เด็ดขาด แต่
 ว่าเมื่อร่างของ สมาชิกวุฒิสภา เสนอ กลับ
 ไปยังสภาผู้แทนแล้ว สภาผู้แทนเด็ดขาด
 คือไม่เอาเลยได้ เพราะฉะนั้นก็ไม่เท่า
 กัน ถ้าจะให้เท่าเทียมกันก็ยังไม่เท่ากัน
 อยู่ดี แต่สมมติว่าเราแก้ไขหรือแก้
 ทั่วร่างรัฐธรรมนูญ ให้เท่ากันหมดทุก
 อย่างจริง ๆ แล้ว ถ้าเช่นนั้นเรามีสอง
 สภาไปทำไม สันเปลืองเงินเปล่า ๆ ก็มี
 สภาเดียวเสียรู้แล้วรู้รอดไป การที่มีสภา
 เพิ่มขึ้นอีกสภาหนึ่งเป็นสภาสูง จะต้อง

สมาชิกเท่าไร เพนเขียนไว้ในร่างรัฐ-
 ธรรมนูญแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คนหรือ
 ๑๕๐ คน เบยประชุมหรือเงินเดือน
 เท่าไร เจ้าหน้าที่จะต้องเท่าไร สัน
 เปลืองไปอีกมากมายเสียเวลาเปล่า ๆ ถ้า
 เราอยากให้มีสภาที่ทำหน้าที่เสนอร่าง
 กฏหมายได้แล้วละก็ เราก็มีสภาเดียว
 หมดเรื่องกัน อันนี้กระผมคิดว่าจะได้
 ประโยชน์ทั้ง ในทางที่ทำให้การดำเนิน
 การในทางนิติบัญญัติ และในทางบริหาร
 เป็นไปโดยรวดเร็วและเรียบร้อยขึ้นด้วย
 เพราะเหตุที่ว่าเพื่อน สมาชิก ของ กระผม
 ก็ได้กล่าวแล้วว่า เมื่อรัฐธรรมนูญออก
 ประกาศใช้แล้ว สิ่งก็ตามมากคือพรรค
 การเมือง ก็จะต้องเกิดขึ้น อันนี้เรา
 ต้องยอมรับกันทุกคนว่าใน ระบอบประ-
 ชาธิปไตยนั้น ถ้าเราจะทำประชาธิปไตย
 อย่างเด่นสะคร คือว่ามีแต่สภาไม่มีพรรค
 การเมืองแล้ว ก็รู้สึกว่าการประชาธิปไตย
 ของเราไม่สมบูรณ์ คือไม่ได้เป็นประ-
 ชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชน
 และเพื่อประชาชน เพราะฉะนั้นเรา
 ขอพิจารณากันว่าถ้าวุฒิสภา จะเสนอร่าง
 พระราชบัญญัติได้แล้ว ก็ทำไมจะต้อง
 มามีสองสภาละ ก็มีสภาเดียวเสียรู้แล้ว

รูดไป เจอกันจะคบช่วยกันได้ง่าย
แล้วเราก็ไม่ต้องเสียเวลา มาถกเถียงกัน
แล้วก็รู้สึกว่างประมาณแผ่นดินที่จะมา
ให้เป็นค่าใช้จ่ายของอีกสภาหนึ่ง นั่น
ไปพัฒนาการอย่างอื่นได้ แล้วก็สภา
ทั้งสองก็ไม่ต้องประจันหน้ากัน ระบบ
ประจันหน้าที่อยู่ในประเทศอื่น จะได้ไม่
ต้องนำเอามาใช้ในเมืองไทย

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปรา
โมช (กรรมการพิจารณาร่างรัฐ
ธรรมนูญ) : กระผมก็เสียใจที่เกิดภาวะ
การประจันหน้าอะไรกันขึ้นในสภานี้
ก็จริง กระผมความจริงไม่ได้เจตนา
จะประจันหน้ากับเพื่อนสมาชิก แล้วก็
ไม่ขอยอมประจันกับท่าน แต่ว่าผมมี
ความรู้สึกหรือมีความนึกคิดอย่างไร ก็
อยากจะกราบเรียนให้ท่านทราบในคราว
อีกครั้งหนึ่ง ก็อยากจะขอแถลง
ข้อเท็จจริง คือท่านเพื่อนสมาชิกของ
กระผมคนเมื่อได้กล่าวว่า ทางที่วุฒิ
ภาจะใช้สิทธิยับยั้งจนเกินการไปนั้นไม่มี
หวังที่จะเป็นไปได้ ท่านสมาชิกสภา
อื่นมากก็เป็นผู้อายุมานานพอสมควร
ก็จะจำประวัติศาสตร์ของบ้านเมือง
ได้ ในสมัยหนึ่งก็เคยมีวุฒิสภาหรือ
เรียกว่าแพตสภา กระผมก็ไม่ทราบใน

ขณะนั้น แต่ก็ปรากฏว่า สภานี้มีความ
โน้มเอียงไปในทางที่จะยกย่อง ตะบึงตะ
บันไป จนกระทั่งรัฐบาลในสมัยนั้น
ต้องกระทำการอย่างหนึ่งซึ่งไม่เคยมีมา
ในประวัติศาสตร์ของโลก คือได้กระทำ
รัฐอธิการิยา ไม่ใช่รัฐประหาร เพราะ
รัฐบาลประหารตัวเองไม่ได้ คือว่าฉีก
รัฐธรรมนูญทิ้งไป ตั้งรัฐบาลใหม่ เอา
รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๔๗๕ กลับมาใช้
ใหม่ เพื่อจะเลิกวุฒิสภานี้ก็เป็นเรื่อง
ที่ปรากฏกันอยู่แล้วว่ามีทางที่จะเป็นไป
ได้ นั้นเป็นประการหนึ่ง

ในวาระที่ ๒ กระผมไม่เคยกล่าว
ว่าต้องการที่จะให้สภาทั้งสองนั้นมีหน้า
เหมือนกันไปหมด กระผมบอกกล่าวให้
คล้ายคลึงและใกล้เคียงกันเข้าไปมากกว่า
เท่าที่ตนเอง ความจริงที่จะให้คล้าย
คลึงกัน ไปหมดนั้น ย่อมเป็นไปไม่ได้
เพราะเหตุว่า สมาชิกสภาสูงนั้น ก็ย่อมมี
หน้าที่พิเศษในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาสูง
อยู่ ในฐานะตำแหน่งที่เข้ามาเป็นสมาชิก
ก็ผิดกันเสียแล้ว เพราะเข้ามาด้วยการ
แต่งตั้ง ถ้าจะให้เหมือนกันสนิทนั้นย่อม
เหมือนไม่ได้โดยเอง แต่ว่าถ้าหากว่าเรา
มีวิถีทางใดที่จะทำให้มีความใกล้เคียงกัน

เข้าไปเพื่อความสามัคคี เพื่อความเห็น
 ออกเห็นใจกันแล้ว เราก็น่าจะลองคิด
 กันดู กระทบเสนอขึ้นมาแต่เพียงเท่านั้น
 ไม่ได้ถือว่าเป็นความเห็นถูกต้องเด็ดขาด
 อะไรทั้งสิ้น สำหรับเรื่องงบประมาณ-
 แผ่นดินที่แรงไปว่าจะเสียมากเสียน้อยใน
 ประการแรกกระทบขอเรียน โดยตรงเลย
 ที่คิดว่าระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็น
 อย่างที่ฝรั่งเขาเรียกว่า Luxury อย่าง
 หนึ่ง คือถ้าจะพูดเปรียบกับสินค้าก็เห็น
 จะต้องเรียกว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย แพง
 สดต่างค์ครับ จะปกครองระบอบประชา-
 ธิปไตยถูกๆ ไม่มีทาง ถ้าจะเอาถูกกันละก็
 ต้องใคร ปกครองแผ่นดินเสีย คนเดียวถูก
 กว่า กำหนดเงินเดือนไปเลยให้เดือนละ
 กี่หมื่นก็แสนกว่าไป จะดีเสียกว่า แต่
 ถ้าเราจะมีรัฐสภาขึ้นจะต้องมีการเลือกตั้ง
 กัน จะต้องมีการยุบสภาเพื่อเลือกตั้ง
 ใหม่ จะต้องมีการอะไรอย่างทีระบอบ-
 ประชาธิปไตยเขาทำกัน แล้วละก็จะต้อง
 เสียสต่างค์ทางนั้น ไม่มีทางที่จะคิดเรื่องถูก
 เรื่องแพงกันได้ เพราะฉะนั้นเราควร
 จะคิดเฉพาะเรื่องอะไรถูกอะไรผิด อะไร
 ควรไม่ควร ถ้าจะอ้างงบประมาณ-
 แผ่นดินมาเป็นเหตุผลในการพิจารณา

ร่างรัฐธรรมนูญแล้วกระทบเห็นว่าอ้าง
 ได้ทุกข้อทุกมาตราต้องเปลืองงบประมาณ
 หนึ่งนแหละครับ ไม่ว่าจะ มาตราไหนละ
 ไม่ใช่เหตุผลที่จะเอามาอ้างแล้วอีกอย่าง-
 หนึ่งการงบประมาณแผ่นดินนั้นเองก็ตาม
 ที่ไหนๆ พูดแล้วก็ขอฟุด ถ้าจะฟุดว่า
 รายการงบประมาณแผ่นดินซ้ำ ๆ กันก็ซ้ำ
 กันอยู่แยะแล้ว ไม่ใช่จะมีสองสภา
 ซ้ำกัน เลิกเสียสภาหนึ่งดีกว่า ไม่ใช่
 อย่างนั้น หน่วยราชการทุกวันนี้ที่ทำงาน
 ซ้ำกันก็ถมไปก็มีงบประมาณคนละอัน
 กระทบฟุดในฐานะที่พิจารณางบประมาณ
 แผ่นดินเรื่อย ๆ มาหลายปีแล้วก็ดูเฉพาะ
 เลิศครับ การวิจัย นี่จ่ายงบประมาณ
 เท่าไรวิจัยทุกกระทรวง สภาวิจัยก็มี
 แล้วก็ตั้ง แต่นั่นก็แจกจ่ายไปวิจัยที่โน่นที่นี้
 วิจัยตามกรมตามกองก็วิจัยด้วยกัน ทางนั้น
 จนไม่รู้ใครวิจัยอะไรบ้าง ก็เปลืองงบ-
 งบประมาณทางนั้น เมื่อเราไม่ฟุดกันเรื่องนั้น
 จะมาอ้างทำไมว่าวุฒิสภามีหน้าที่ใกล้เคียง
 เข้าไปหน่อย จะเปลืองงบประมาณ
 อะไรนั้นกระทบเห็นว่าไม่เป็นข้ออ้าง

นายเล็ก จุณณานนท์ : หลัง
 จากที่ได้มีการอภิปรายในญัตติเรื่องนี้
 เมื่อวันที่ ๑๖ เดือนนี้มาแล้ว กระทบ

ได้พบกับท่านที่กระผมเคารพในความกตัญญู
เห็นซึ่งเป็นฝ่ายที่เห็นความเห็นตรงข้ามกับ
กระผม และได้มีการตกลงกันไว้ว่าวัน
หน้าท่านจะเป็นฝ่ายที่ของขงพุดเพื่อลบล้าง
ความกตัญญูของกระผมที่ได้แสดงไว้
หลังจากที่ท่านพูดในวันนั้น กระผมมี
ความยินดีและพร้อมกันตนเองดังที่ได้
กล่าวแล้วว่า กระผมมีความเคารพในภูมิ
ความรู้และเหตุผลของท่าน กระผมจึง
ต้องเตรียมหลายอย่างที่ท่านได้พูดไป
แล้วว่าเหตุผลที่ท่านได้พูดไปนั้นมันหนัก
หลักฐานที่จะรับฟังได้เพียงใดหรือไม่ ใน
วันนี้ท่านก็เป็นคนแรกที่ได้มีโอกาส
อภิปรายเฉพาะที่ เกี่ยวข้องกับเหตุผลที่
กระผมได้กล่าวไปเมื่อวันที่ ๑๖ นั้นแล้ว
ก็มีอยู่เพียงสองประการเท่านั้นที่ท่าน
กล่าวแก่ คือ

ในประการที่ ๑ ท่านกล่าวว่า
กระผมได้กล่าวไว้ว่าในการอภิปรายเรื่อง
เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๐๖ นั้น
สมาชิกอภิปรายเพียงสองท่านซึ่งท่านก็
อยู่ด้วย แต่ท่านไม่ได้กล่าวอะไรเลย
ความจริงกระผมได้กล่าวข้อเท็จจริงให้
ปรากฏแก่สภานี้ท่านนั้นในคำอภิปรายของ
กระผมในวันนั้นจะปรากฏชัดว่า กระผม

ไม่ได้ตำหนิท่านเลยและกระผมยังได้
กล่าวหาเสียด้วยว่านั่นเป็นเรื่องของความ
กตัญญู ท่านเหล่านั้นมีความเห็นอย่าง
หนึ่ง แต่วันหนึ่งก็อาจจะมีความเห็น
อย่างอื่นได้ กระผมได้กล่าวอย่างนั้น
กระผมไม่ได้ตำหนิท่านแต่ประการใด
และถ้ากล่าวเช่นนั้น กระผมก็ยังขอยืนยัน
และหวังไว้ว่าในวันหนึ่งข้างหน้าโดย
เฉพาะอย่างยิ่งถ้ารัฐธรรมนูญได้ยกไป
ตั้งที่ท่านมีความเห็นเช่นนั้น วันหนึ่ง
ท่านจะกลับมีความเห็นว่าความเห็นของ
ท่านอาจจะไม่ถูกต้องก็ได้

ในประการที่ ๒ ท่านกล่าวว่าเมื่อ
สภามหาชนในการพูด คือท่านกล่าวถึง
รากศัพท์ของคำว่า Parliament มาจาก
Parlement ซึ่งเป็นของฝรั่งเศสแปลว่า
การพูด กระผมยอมรับว่าที่มาของสภา
เป็นเช่นนั้นจริง ๆ แต่ท่านอย่าลืมว่าการ
พูดนั้นควรจะอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่
ควรพูด ถ้าหากว่าจะปล่อยให้สมาชิกสภา
สูงพูดในสิ่งที่ไม่ควรจะเป็นหน้าที่ที่ตน
ควรพูดนั้น กระผมไม่คิดว่าจะเป็นเจต
นาารมณ์ของคำว่า Parliament หรือ
Parlement ดังที่ท่านกล่าว และก็อย่า
ลืมในสารสำคัญว่า เรื่องการเสนอร่าง-
พระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช่แค่เพียงการพูด

เป็นการกระทำ คือกระทำ การเสนอร่าง-
พระราชบัญญัติ เพราะฉะนั้นหลักการหรือ
หัวใจของเรื่องที่เราได้เถียงกันในเรื่องนี้
ไม่ใช่เป็นเรื่องปัญหาว่า พุคฺติหรือไม่
พุคฺติ ปัญหาที่ว่าสมาชิกสภาสูงควรจะ
กระทำการในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ต่อสภาหรือไม่ดี นี่เป็นสองประการ
เท่านั้น ที่ท่านได้พยายามกล่าวลบล้าง
คำกล่าวของ คณะที่ได้คัดค้านท่านใน
วันนี้ นอกจากนั้น ก็ได้มีสมาชิกบาง
ท่านที่ได้กล่าวว่า ถ้าไม่ยอมให้สมาชิก
สภาสูงมีอำนาจในการ เสนอร่างกฎหมาย
แล้ว ก็จะมีประโยชน์อะไรเล่าที่มีสอง
สภา ถ้าจะพิจารณาแต่เพียงผิวเผิน คำ
พูดเช่นนั้นก็อาจจะถูก แต่ว่าถ้าจะพิจารณา
ถึงแก่นของความจริงแล้ว เราจะต้อง
ยอมรับว่า สภาสูงนั้นเป็นสภาที่มีไว้เพื่อ

- ๑. กลั่นกรอง และ
- ๒. ยับยั้ง ถ้าเห็นว่าควรยับยั้ง

เพราะฉะนั้น ท่านสมาชิกที่กล่าวว่า
ถ้าไม่ยอมให้สมาชิกสภาสูงเสนอ
ร่างกฎหมายได้แล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ที่
จะต้องมีสองสภา นั้นท่านลืมแก่นของ
ความจริงในขั้นนี้ไป คือท่านลืมนึกว่าสภา
สูงที่เรา ได้ตั้งกันขึ้นมา หรือแม้แต่การ
อภิปรายในครั้งที่ ได้ลงมติไปในคราวก่อน

เราก็ได้พูดกัน ถึงว่าเรามี สภาสูง เพื่อที่จะ
ให้ยับยั้งและกลั่นกรองเรื่องการยับยั้ง
ได้มีท่าน กรรมการ ท่านหนึ่งได้พูดว่า
ท่านถือความหมายยับยั้งยกยบยกนทางหมด
มีอะไรขึ้นมาที่ยับยั้ง คณะรัฐสภาว่าจะเป็น
การแปลถ้อยคำในวงแคบเกินไป คณะ
ใครจะขอให้ท่านเติมคำว่า "กลั่นกรอง"
ลงไปด้วย เปรียบเหมือนตังหนึ่งท่านว่า
ห้ามล้อมีหน้าที่ห้ามล้อ ก็ห้ามล้อตะบัน
ไป ไม่ใช่อย่างนั้น ห้ามล้อในเมื่อมีเหตุ
อันควร จะ ห้ามใน ข้อที่ท่านอ้าง ร่างรัฐ-
ธรรมนูญ มาตรา ๘๘ ที่ว่า สมาชิกสภา
สูงก็เป็นผู้แทน ของปวงชน ชาวไทยนั้น
ท่านอ้างแต่คำในวรรคแรก คณะจึง
ใคร่จะขออนุญาตท่าน ประธานอำนวยการ
มาตรา ๘๘ ในที่นี้อีกครั้งหนึ่งว่า มาตรา
๘๘ ของร่าง รัฐธรรมนูญที่ได้ผ่าน ไป
แล้ว มีความว่า "สมาชิกวุฒิสภาและ
สมาชิกสภาผู้แทน ย่อมเป็นผู้แทนปวงชน
ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย
ใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็น
ของตนโดยบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์ใน
ส่วนรวมของประชาชนชาวไทย" เพื่อ
ที่จะชี้ให้เห็นถึงวรรคต่อไปว่า สมาชิก
สภาสูงมิใช่เป็นผู้แทนปวงชน เจกนา
สำคัญเขายังบัญญัติไว้ด้วยว่า "จะต้อง

ไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายใด ๆ และจะต้องปฏิบัติตามความเห็น ด้วยความบริสุทธิ์ใจ” เพื่อที่จะแสดงความจริงในข้อนี้ กระผม ช้อยก ถ้อยคำของท่าน กรรมการคนสุดท้ายที่ท่านยืนยันว่าเป็นไปไม่ได้ที่สมาชิกสภาสูง จะมี ความเป็นกลาง เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นไปไม่ได้ ในทางที่สมาชิกสภาสูงจะมีความเป็นกลาง ซึ่งกระผมเห็นด้วย เพราะเหตุว่า สมาชิกสภาสูงนั้นแต่ละ ย่อมจะมีส่วนที่จะต้อง ยอมรับรู้ รับเห็นของรัฐบาลในขณะนั้น เป็นบางประการ เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าจะยอมให้สมาชิกสภาสูงปฏิเสธข้อความ ในมาตรา ๙๘ ที่กระผมอ่านเมื่อกี้ในข้อ ทว่า ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความคิดเห็น ของตนโดยความบริสุทธิ์ใจ จะปฏิเสธ ได้หรือ ถ้าเป็นอย่างท่านกรรมการ ท่านนั้นได้กล่าวไปใน ข้อที่ที่ท่าน สมาชิก ท่านกล่าวว่า สมาชิกสภาสูงเป็นผู้ที่ทรง คุณวุฒิ ในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพราะ- นั้นท่านมั่นใจว่าสมาชิกสภาสูงนั้นควร จะเป็นผู้ที่รัฐบาลได้ยอมรับนับถือ แต่ ท่านได้คำนึงหรือเปล่า ละว่า สมาชิกสภา นั้นมิใช่เพียงแต่จะบำเพ็ญตนให้รัฐบาล ยอมรับนับถือ แต่สมาชิกสภาสูงจะต้อง บำเพ็ญตนให้เป็นที่ ยอมรับนับถือของอีก

สภาหนึ่งด้วย คือสภาล่างก็เมื่อสมาชิก สภาสูงซึ่งควร จะ บำเพ็ญตน ในลักษณะ เช่นนั้นแล้ว ก็เสนอไปยังสภาล่างสมาชิก สภาล่างไม่เห็นด้วย ท่านประธานที่เคารพ โปรดอย่าลืมว่ามนุษย์เรามักจิตใจ มักเลส และมีทัศนคติด้วยกันทั้งนั้น ความกระทบ กระเทือน ความร้าวฉานย่อมจะเกิดขึ้น โดยไม่มีปัญหา แล้วส่วนประการสุดท้าย ที่ท่านว่า ไม่เป็น การก้าว ก้าว หน้า ที่นั้น กระผมได้อภิปราย ไว้ ในวัน ก่อน แล้วว่า เป็นการก้าว ก้าว หน้า ที่กันอย่างไร เพราะ เหตุว่า หน้า ที่ ของ สมาชิกสภาสูง นั้นมี หน้า ที่ที่จะกลั่น กรองและยับยั้งข้อที่สภา- ล่างได้เสนอร่างกฎหมาย เพราะฉะนั้น การที่ผู้มีหน้า ที่กลั่นกรองและยับยั้ง จะไป ทำหน้าที่ เสนอร่าง กฎหมาย เสียเอง ก็เท่า กับเป็นห้ามล้อแล้วกลับไปเป็นคันเร่งนำ มันด้วย รถยนต์ที่ไหนจะเป็น ไปได้ อย่างนั้นฉันใด ระบบประชาธิปไตยก็ จะเป็นเช่นนั้นไม่ได้ฉันนั้น กระผมอยาก จะขอเรียน ย้อน กล่าว ไปถึง ข้อ อภิปราย ของท่านสมาชิก ซึ่งกระผมได้กล่าวเสมอ ว่ากระผมรักและกระผมนับถือในภูมิความ รู้และเหตุผลของท่าน ในการอภิปราย ในวัน ก่อน นั้น ท่าน ได้ยก กฎหมาย ต่าง ประเทศ ขึ้นมาเปรียบเทียบหลายประเทศ

มีอังกฤษ สวีเดน เบลเยียม เคนมาร่า จอร์แดน ซิลอน พม่า มาเลเซีย ๘ ประเทศ เท่าที่กระผมจำได้ กระผมมีความตกใจเหมือนกัน ถ้าหากว่าในประเทศทั้ง หลาย ซึ่งมี ๘ ประเทศ เช่นนั้น เขามีการกระทำใด ก็ยอมให้สมาชิกสภาสูงเสนอร่างกฎหมายได้เช่นนั้น แล้วก็ เป็น เหตุผลที่น่ารับฟังเหมือนกัน กระผมจึงจำเป็นต้องไปค้น รัฐธรรมนูญ และความเป็นมาของทุกประเทศ ที่ท่านได้กล่าวอ้างถึง กระผมต้องขอประทานโทษ และขอประทานอนุญาตท่านประธาน ที่กระผมจำต้องมีเอกสารที่กระผมค้นได้ติดมือมาในการอภิปรายซึ่งเป็นการขัดกับข้อบังคับ แต่กระผมไม่สามารถที่จะจดจำมาได้ เพราะฉะนั้นกระผมก็จำเป็นต้องมีเอกสารเหล่านี้ สำหรับ ใน ประเทศอังกฤษซึ่งเป็นประเทศที่เป็นแม่บทของประชาธิปไตยนั้น กระผมได้กล่าวมาแล้วว่าสภาสูงของอังกฤษ ได้ตั้งมาก่อน จนต่อมาเมื่อมีสภาล่างขึ้น โดยความรู้สึกทางจิตใจของคนอังกฤษ เขาไม่อยากจะลบล้างประเพณีที่ใดก่อนแล้วด้วยดี และซึ่งไม่เคยมีความเป็นพิษเป็นภัยต่อประเทศชาติหรือต่อบุคคลใดเลย ที่จะถอนไปเสียจากสภาพความเป็นอยู่อย่าง

นั้น เขาจึงจำเป็นต้องคงรูปไว้ ก็ยอมให้สภาสูงเสนอร่างกฎหมายได้ แต่แม้กระนั้นก็ด้วยการปฏิบัติ ของสมาชิกในสภาสูงบางประการ สภาในสมัยเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๐๘ ก็จำเป็นต้องออกกฎหมายมาขยลังอำนาจของสมาชิกบางอย่าง ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนั้นเรียกว่าพระราชบัญญัติ Parliament Act ค.ศ. ๑๙๐๘ ซึ่งแม้แต่ในประเทศอังกฤษเอง ก็เป็นเช่นนั้น และในประการที่สำคัญ เราต้องไม่ลืมว่า ถึงแม้สภาสูงของอังกฤษ จะยอมให้สมาชิกเสนอกฎหมายได้ แต่ในทาง นิติ ประเพณี หรือ ใน ทาง ธรรมเนียม สมาชิกรัฐสภาสูงมีจำนวนน้อยมากที่จะเสนอร่างกฎหมายเช่นนั้น ทั้งนี้ก็โดยสมาชิกสภาขุนนางของเขามีความสำนึกเสมอว่า อำนาจการที่เขาได้มานั้นเป็น อำนาจโดย ประเพณี หรือที่เรียกว่านิติประเพณี คือเป็นประเพณีที่สภาสูงเขาได้ตั้งมาก่อน เขาจึงคงประเพณีไว้ เขาจึงสำนึกเสมอว่าการริเริ่มกฎหมายนั้นไม่ควรเป็นหน้าที่ของเขา แต่ควรเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาล่าง แต่การที่เราจะมาแก้รัฐธรรมนูญให้สมาชิกสภาสูงมีอำนาจเสนอร่างกฎหมายได้ไม่ใช่มาจาก ประเพณี เราจะต้อง

บัญญัติขึ้นเป็นกฎหมาย คือบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญก็เมื่อการมีอำนาจการมีสิทธิตามกฎหมายกับการมีอำนาจการมีสิทธิตามชนบประเพณีลักษณะแตกต่างกันระหว่างประเทศอังกฤษกับการที่เรา กำลังพิจารณากันอยู่ด้วย ประการเช่นนี้ เราจะยกสภาของอังกฤษมาเทียบได้อย่างไร นี้ กระผม ขอ กล่าวเพิ่มเติมจาก ประเทศอังกฤษที่กระผมได้กล่าวไว้แล้ว ในคราวก่อน ที่ยังเหลือประเทศอื่น ๆ ที่ท่านได้ยกตัวอย่างขึ้นมา กล่าว คือ ประเทศสวีเดน ประเทศสวีเดน นั้น รัฐธรรมนูญมาตรา ๔๔ ข้อ ๑. นั้นเอง ก็กล่าวว่า สภาทั้งสองต่างมีอำนาจหน้าที่เท่าเทียมกันทุกประการ เพราะฉะนั้นกระผมจึงใคร่จะยืนยันว่าเราจะเอา รัฐธรรมนูญของประเทศสวีเดนมาเทียบ กับรัฐธรรมนูญที่เรา กำลัง ร่าง อยู่ นั้น ไม่ ได้ เพราะเหตุว่ารัฐธรรมนูญของเรา มีสภาสูงกับสภาล่างมีอำนาจหน้าที่ไม่เท่ากัน ประเทศต่อไป คือประเทศเดนมาร์ก ประเทศเดนมาร์กนั้นในปัจจุบัน การรัฐธรรมนูญปี ค.ศ. ๑๙๖๓ ประเทศเดนมาร์กคงมีสภาเพียงสภาเดียวเท่านั้นแต่ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประเทศเดนมาร์ก

มีสองสภาจริง และสมาชิกสภาสูงมีสิทธิ เสนอร่างพระราชบัญญัติจริง แต่ทรง ต้องเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญของประเทศ เดนมาร์กนั้นเอามาจากรัฐธรรมนูญของ ประเทศเบลเยียม ปี ค.ศ. ๑๙๓๑ ซึ่ง หมายถึงว่ารัฐสภาประกอบด้วยสภาสอง สภา ยิ่งกว่านั้นสมาชิกของสภาสูงส่วนใหญ่ก็ได้เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมาจากราชฎด้วย เพราะฉะนั้นการที่ประเทศ เดนมาร์กให้สิทธิในรัฐธรรมนูญฉบับ นี้ที่จะให้สมาชิกสภาสูง เสนอร่างกฎหมายได้ก็ไม่แปลกอะไร เพราะเขาเป็น สมาชิกที่ราชฎเลือกตั้ง ในประเทศต่อไป คือ ประเทศจอร์แดน ซิลอน และ พม่า ทั้ง ๓ ประเทศนี้เคยเป็นเมืองขึ้น ของประเทศอังกฤษมาก่อนทงนั้น เพราะฉะนั้นก็เป็นของที่จำเป็นว่ารัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติขึ้นสำหรับประเทศจอร์แดน ซิลอน และพม่าก็ต้องเดินตามประเทศ อังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศแม่ของตน จะมา เทียบกับประเทศไทยเราไม่ได้ ที่นของ ประเทศมาเลเซีย ประเทศมาเลเซียก็ เหมือนกับประเทศในจักรภพ ส่วนใหญ่ คือใช้ระบบของประเทศ อังกฤษ มีสอง สภา ซึ่งกระผม เห็นว่าที่จะมาปรับกับสภา

ของเมืองไทยนั้นยังไม่ได้เช่นกัน ในหลาย
กฎหมายประเทศต่างๆ ที่ท่านได้อ้างมาใน
คราวที่แล้วรวม ๘ ประเทศ ก็ล้วนแต่ที่
จะมาปรับกับกฎหมายของไทยไม่ได้ทั้งนั้น
เพราะฉะนั้น ถึงแม้ว่า กระทบ จะมีความ
โน้มเอียงในเหตุผลที่ท่านยกมากล่าวอ้าง
เพียงไรก็ตาม แต่เมื่อได้ประจักษ์
ความจริงเช่นนี้ กระทบ ก็ต้องค้น ความ
โน้มเอียงดังที่ท่านได้กล่าวนั้น ในวันนี้
อีกครั้งหนึ่ง ท่านประธานที่เคารพ ตาม
ข้อบังคับของสภา ในการร่างรัฐ-
ธรรมนูญ เราได้ตั้งคณะกรรมการขึ้น
๔ คณะ ในคณะกรรมการ ๔ คณะ
นั้นมีกรรมการคณะหนึ่งซึ่ง กระทบ ถือ
ว่าเป็นคณะที่มีความสำคัญมาก นั่นคือ
คณะกรรมการฟังความคิดเห็นประชา-
ชน ซึ่งในตอนแรกๆ เมื่อได้มีการร่าง
รัฐธรรมนูญนั้น กระทบ เข้าใจว่า รวมทั้ง
ท่านสมาชิกคงจะได้รับบันทึกจากคณะ
กรรมการรวบรวมความคิดเห็น ประ-
ชาชน คือ กลับกรองมาจาก หนังสือ
พิมพ์ต่าง ๆ หลายฉบับทยอยส่งมาเรื่อย
ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
ที่ให้คณะกรรมการคณะนี้ เสนอ ความ
ความเห็นของประชาชนมาเป็นคราว ๆ ให้

สภาทราบ แต่หลังจากที่เราได้มีการ
อภิปราย ใน พฤศจิกายน เมื่อ วันที่ ๑๖
มิถุนายน มาแล้ว กระทบ ก็ไม่ได้รับ
บันทึกจากคณะกรรมการนั้น แต่ กระทบ
ก็สนใจที่จะ ฟังเสียงประชาชนว่า เสียง
ประชาชนในปัญหาเรื่องนี้ เป็นอย่างไร
หนังสือพิมพ์ทุกฉบับนับตั้งแต่ วันที่
๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้นมา
จนกระทั่งถึงเมื่อประมาณ ๓-๔ วัน
มานี้ ไม่มีฉบับไหนเลยที่ให้ความเห็น
เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการ
ที่ กระทบ กล่าวเช่นนั้น ไม่ใช่ กระทบ จะ
ถือโอกาสเอาความเห็นของหนังสือพิมพ์
มาเป็นน้ำหนักสำหรับสนับสนุน ถ้อยคำ
ของ กระทบ แต่ กระทบ เคารพต่อมติของ
สภาที่คงจะได้มีความคิดเห็นว่า เสียง
ประชาชนนั้นคือเสียงของหนังสือพิมพ์
เป็นเสียงสำคัญ จึงได้ตั้งคณะกรรมการ
ขึ้น ก็เมื่อสภาได้ตั้งคณะกรรมการ
ฟังความคิดเห็นประชาชนขึ้นแล้ว และ
เสียงหนังสือพิมพ์ทั้งหลายเป็นดังที่ กระทบ
ได้กราบเรียนมาเช่นนั้น ทำไมเราจะ
ไม่ยอมรับฟังบ้าง กระทบ กล่าวเช่นนั้น
ไม่ใช่ว่า กระทบ จะมีเจตนาที่จะต้องยอม
รับความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์เป็น

หลักสำคัญเสมอไป แต่ใจหนึ่งนั้นกระ
ผมต้องนึกเสมอว่าเสียงหนังสือพิมพ์นั้น
มาจากประชาชนและเป็นเสียงสวรรค์
ท่านสมาชิกและท่านกรรมาธิการหลาย
ท่านได้กล่าวไปในทางที่ว่า ถ้าหากว่า
เราจะให้สมาชิกสภาสูงได้มีสิทธิเสนอ
ร่างกฎหมายได้แล้ว ก็จะเป็นประโยชน์
หลายทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็น
ประโยชน์แก่รัฐบาลในขณะนั้น ความ
ก่อนที่ผมได้ตรัสครรถูกโดยรอบคอบ
แล้ว ผมรู้สึกว่าจะจะเป็นประโยชน์
อาจจะมีบ้างแต่บางส่วนที่จะเป็นโทษนั้น
นั้นจะมากกว่า ทั้งนี้ทั้งที่ท่านกรรมา-
ธิการท่านหนึ่งก็ได้กล่าวมาแล้วว่า อย่า
พลาดเลยที่ท่านสมาชิกสภาสูงจะมีความ
เป็นกลาง เมื่อไม่มีความเป็นกลางก็ต้อง
มีความโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง
คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

ป. จันทราภา
ก. อุทยานิน
ช. หิรัณยชัยวุฒิ
จรรยา เจติมเตียรณ
เจริญ ปัตนโร
เล็ก จุณณานนท์
วุฒิศักตเนตนาท

และเมื่อเกิดการโน้มเอียงขึ้นแล้ว ท่าน
ประธาน ขอให้โปรดตำราว่าจะเป็นการ
หนึ่งของรัฐบาลใหม่ ที่นอกจากโดย
ปกติรัฐบาลก็ตั้งเอาใจสมาชิกสภาล่าง
อยู่แล้ว แล้วรัฐบาลจะต้องเอาใจสมาชิก
สภาสูงอีกตำแหน่งด้วย กระผมจึงเห็น
ว่าเมื่อได้คำนึงถึงเหตุผลโดยทั่ว ๆ ไป
แล้ว ก็จะเป็นการนำเสียตายอย่างมาก
ถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะ ได้มีมติ
ให้ร่างขึ้นในหลักการสำคัญว่า สมาชิก
สภาสูงมีสิทธิที่จะเสนอร่างกฎหมายได้

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ :
การประชุมในวันนี้ได้พิจารณากันมาเป็น
เวลานานพอสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอ
เลื่อนการพิจารณาไปในคราวประชุมหน้า
ข้าพเจ้าขอเลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๕๕ นาฬิกา.

อุดม พลอยสังวาลย์	ผู้จกรายงาน
ธนู บุณยรังค	..
โฉมเจลา ลีพลากร	..
ฉันทนา ชานบ้อม	..
สุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ,	..
จำรงค์ ใจอ่อนน้อม	..
สันธุ์ชัย ช่อสตัยต	..

LIRT

อุทัย บุญยะหงษ์	ผู้จกรายงาน
เปรมจิต บุญยะกาญจน	..
สมศรี ใจอ่อนน้อย	..

ตรวจแล้ว วันที่ ๑๓/ ก.ค. / ๐๕

สุพันธ์ จิตรกถัก
หัวหน้าแผนกรายงานการประชุม

ประหยัด แต่งอินทวัฒน์
หัวหน้ากองการประชุม

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
รองเลขาธิการสภา ฯ

ประเสริฐ บัณฑิตคุณธ์
เลขาธิการสภา ฯ

พลเอก หลวงสุทธีสารธนกร
ประธานสภา ฯ รัฐธรรมนูญ